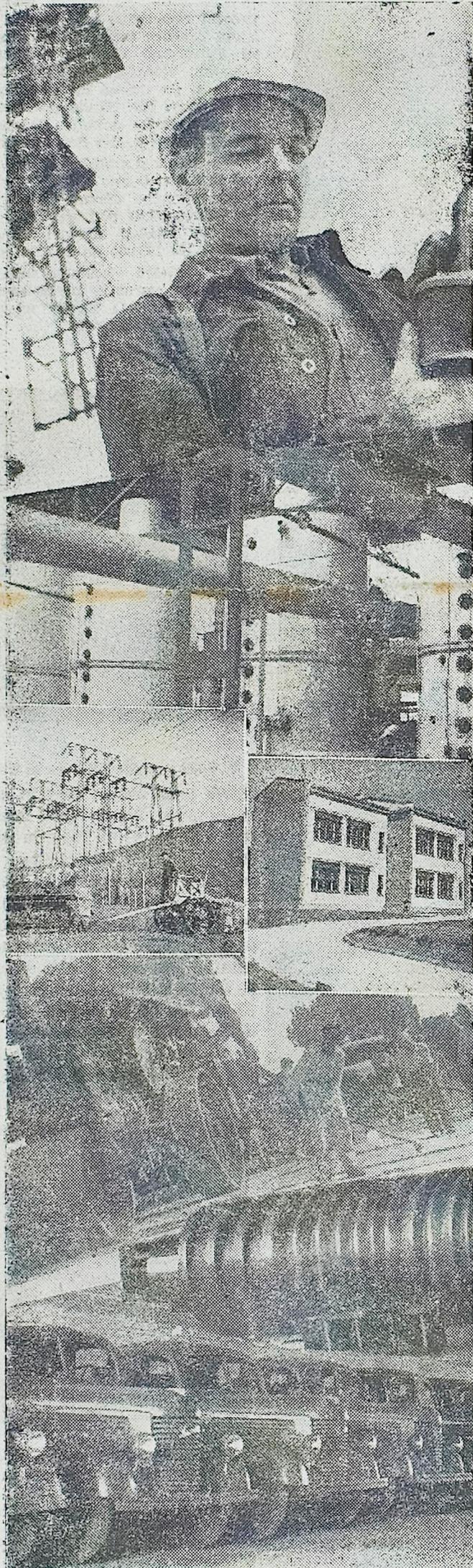

SLOVENSKI JADRAN

LET 11. ŠTEV 48

Koper, petek 27. novembra 1953

POSAMEZNA ŠTEVILKA 10 DIN

V nedeljo bo poteklo deset let, od kar je 250 delegatov iz vse države na drugem zasedanju AVNOJ položilo temelje današnji socialistični Jugoslaviji. Pravzaprav je bilo določenih 299 delegatov, ker v sestav 250 delegatov niso bili vključeni delegati iz Novopazarskega Sandžaka, Kosmeta in Makedonije. Delegati iz teh krajev pa niso mogli premagati ovir in priti v Jajce čez zasnežene planine in skozi več vrst sovražnika. Za Slovenijo je delegata določila Osvobodilna fronta, za druge republike pa ona telesa, ki so jih takrat organizirali kot pokrajinska vodstva in iz katerih so se pozneje razvila predstavnosti naših ljudskih republik.

Ni naključje, da smo volili poslance v našo novo skupščino, ki je po vsebinu in obliki popolnoma drugačna, kakor je bila prejšnja, ob deseti obletnici zgodovinskega zasedanja AVNOJ. Po desetih letih nove Jugoslavije je prišlo do izraza tisto, kar je najbolj bistveno v našem življenu: neposredno sodelovanje ljudstva v oblasti in približevanje vrhovne ljudske oblasti ljudstvu preko raznih oblik. Novo je zlasti tudi to, da je prišlo do izraza nov socialistični element ogromne važnosti, zbor proizvajalcev, zbor delovnih ljudi, zbor tistih, ki ustvarjajo dobrine, da bi skupnost čim bolje živila, zbor tistih, od katerih je odvisen nadaljnji nagli in uspešni razvoj ter srečnejše in bogatejše življenje naše skupnosti.

V desetih letih socialistične Jugoslavije smo dosegli velike gospodarske uspehe, ki so gmotna podlaga nadaljnemu razvoju naše demokracije. Znano je, da je bila predvojna Jugoslavija med najbolj zaostalimi državami v Evropi. Tako je bila n. pr. proizvodnja električne sile le 71 kW na prebivalca, čeprav smo po zalogah hidroelektrične sile na drugem mestu v Evropi. Evropsko povprečje je bilo šestkrat večje. Že danes proizvajamo več kot dva in polkrat toliko električne energije kakor pred vojno. Ko bomo prihodnje leto dogradili in spustili v pogon novih osem hidrocentral, bo povečana proizvodnja elektrike še za nadaljnih 450 milijonov kW. Ker je bilo v narodnoosvobodilni vojni porušenih skoraj 40 odstotkov predvojnih zmogljivosti električne sile, je naš uspeh še mnogo večji.

DESET LET dela in uspehov

Pričevanje prenega smo povečali v primerjavi s predvojno na dvakratno količino, črpanje nafta pa od dobrik 1000 predvojnih ton na 151.000 ton v lanskem letu. Tudi predelava nafta je danes dva in polkrat večja. Ko bodo začele obravljati rafinerije v Sisku in Slavonskem Brodu in ko bomo spustili v pogon še nekaj drugih manjših objektov, bo povečana predelava nafta za 4,5 krat.

S povojnimi raziskovanji na terenu smo odkrili trikrat toliko železne, svinčne in cinkove rude, kakor so je poznali v stari Jugoslaviji, boksita nad dvakrat več, dragocena pa so tudi nova odkritja molibdena in volframa. Se pomembnejše pri tem pa je to, da velik del surovin predelujemo sami in da ne samo zmanjšujemo stroške za kupovanje strojev in drugih končnih izdelkov, temveč se uvrščamo tudi že med prodajalce teh izdelkov. Uspehi na tem področju so temi večji, ker so ekspiatorji povzročili naši metalurgiji in rudnikom ogromno skodo. Uničenih ali poškodovanih je bilo 49 odstotkov zmogljivosti kovinske industrije. Vse topilnice so bile težko poškodovane ali uničene. Samo obnova je zahtevala ogromne napore in mnogo sredstev. Navadno temu pa je bila lani proizvodnja surovega železa dva in polkrat večja kakor leta 1939. Dosedanji uspehi odražajo samo del tega, kar smo v resnicu dosegli. Saj smo v nova objekta v Zenici v Sisku vložili doslej 79 milijard dinarjev, t. j. 78 odstotkov potrebnih investicij, novi objekti pa obdržujejo še s petino svojih zmogljivosti. Že prihodnje leto bodo dala samo ta podjetja predvidoma nad tri četrti milijarde dinarjev akumulacije in nad eno milijardo dinarjev amortizacije.

V tovarno glinice in aluminija v Kidričevem smo vložili do sedaj 17 milijard dinarjev, potreben pa sta še okrog 2 milijardi dinarjev. Prihodnje leto bo dajala ta tovarna že pol milijarde dinarjev akumulacije in okrog 400 milijonov dinarjev amortizacije.

Predvojna Jugoslavija, — kajti na njenih ruševinah smo začeli pred desetimi leti graditi novo, socialistično Jugoslavijo.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Uredništvo in uprava »Slovenskega Jadrana« želite ob Dnevu republike vsem svojim bralcem nadaljnjih uspehov v izgradnji socializma

„PRIMITE TATU!“

V zadnji številki smo zapisali, da Jugoslavija pokazala izhod iz zategne akrog tržaškega vprašanja. Danes po enem tednu, pa je vse skupaj zopet v senci ulici. Po čigavi zaslugi — to bomo razbrali iz tega sestavka.

Prejšnji potek je poslala ZVU pravni JLA come E noto, v kateri opozarja slednjo na rezultate procesa pred zavezniškim sodiščem proti sedmim »državljanom FLRJ«, ki da so stajno prišli v cono A.

Ta nota je bila vsekakor neuvestna, saj ni poslala ZVU rimski vladu nekene meste zaradi importiranih tipov, ki se po ukazu gospoda Pella povzročili prelivanje krvi po tržaški ulici. Takočno ravnanje kajpak ne more prispevati k omilitvi sedanja napetosti.

Ke je minilo 14 dni, odkar so v Trstu eksplodirale iz Rima poslane bombe, saj tržaške ulice zopet oživela. Krepoščni delavec, ki junačovinistični oblastniki pod zaščito imperialističnih mogotcev nečejo dati dela in kruha, se protestirali zaradi sede. Nezadostni dosedanji ukrepi ne zadovljujejo brezposelnih in delcev se zavedajo, da je treba horožno nadaljevati. Sindikat je trenutno uspele razbiti delavstvo, toda brezposelni se skušajo sami organizirati, ker veda, da ne morejo od vedstev Enetih sindikatov in Italijanske zbornice ničesar prizkavati. Do demonstracij brezposelnih je prišlo tudi v Tržiču.

V soboto zvečer je objavila palata Čehi poteče s razgovorih, ki jih je imel gospod Pella s zahodnimi veleposlaniki v Rimi. Po tem poročilu je Rim pristal na konferenco, toda v sumljivo nejasni obliki. Isto noč je začela civilna policija v Trstu z nočnimi radljami pri slovenskih družinah, namesto da bi jih prirejala pri fašistih in tistih rimskih plačancih, ki so izvedli zadnje krvave provokacije. V ponedeljek je Varnostni svet znova odložil razpravo o Trstu, ki bo po novem sklepnu od 8. do 15. decembra, v tretki zvečer pa je prispev predsednik rimski vlade v Haag, kjer se udeležuje konference šestih ministrov evropske skupnosti. Jasno je, da bo Pella tudi v Haagu prispev il za podporo v vprašanju Trsta.

Oredniji dogodek minulega tedna je rimski pristanek na konferenco petih. Cepav vsebina italijanskega odgovora na zahodni predlog z dne 13. novembra ni znana, je več kot gotovo, da zahodne sile še vedno podpirajo italijanski imperializem, če so dale Pella možnost za njegovo »pozitivno in konstruktivno« itališče. Kakor znamo je Jugoslavija, dosledna svoji miroljubni politiki in v želji, da omogoči mirno rešitev, 6. novembra predlagala konferenco strokovnjakov in pripraviti teren za uspešen potek peterne konferenc. Namesto odgovora na jugoslovanski predlog so zahodne velesile 13. novembra obvestile Jugoslavijo o namenu, da sklicajo peterno konferenco, ki bi razpravljala o rešitvi tržaškega vprašanja, in postavile pogoje, ki predstavljajo poizkus, da se po ovinkih doseže izvedba diktata od 8. oktobra. Jugoslavija je 15. novembra ponovno opozorila, da se s tem predlogom ne more strinjati, jasno pa je, da je Italija prav zato nanj pristala. To je potrdil tudi jugoslovanski državni tajnik za zunanjost, Tanjuga v tretki. Na Zahodu pa skušajo prevariti svetovno javno mnenje in zato je njihov tisk poln stolpcev, ki skušajo prikazati Jugoslavijo kot kriveca za zavlačevanje rešitve tržaškega vprašanja. Torej

SPORAZUM O VSEH OBRAZBENIH VPRASANJAH FLRJ, TURCIJE IN GRCIJE

Ob zaključku razgovorov predstavnikov generalštabov Jugoslavije, Turčije in Grčije v Beogradu je bilo izdano naslednje uradno sporočilo: »Predstavniki generalštabov Grčije, Turčije in Jugoslavije so izmed v Beogradu od 10. do 29. novembra 1953 vojaške razgovore z namenom, da bi se poglibilo vojaško sodelovanje med temi državami.

Med razgovori, ki so potekali v duhu prijateljstva in popolnega razumevanja, so se delegacije spoznale v vseh vprašanjih, ki zadevajo skupno obrambo treh prijateljskih držav v primeru morebitne agresije. Ti razgovori in doseženi rezultati so nov prispevek k utrditvi miru v tem delu sveta.«

zopet stara in posebno v Rimu tako priljubljena taktika: »Primite tatu!«

Tako je po enem tednu zagata okrog tržaškega vprašanja še večja kot prej, seveda ne po krivi Južne Slovenije, temveč tistih, ki jim je spletkanje in izsiljevanje osnovno živiljenjsko vodilo.

Nota VUJLA ZVU

Vojaška uprava JLA STO je napisala ZVU v Trstu noto, v kateri ugotavlja več primerov ilegalnega prehoda Italijanskih državljakov preko Trsta in angloameriške kompanije STO na ozemlje jugoslovanske oblasti STO.

Nota poudarja, da so v zadnjem času jugoslovanske oblasti arrestrirale 16 oseb, od katerih jih je prišlo 6 ilegalno iz republike Italije. Nekateri od arrestriranih oseb so našli orodje in drug material, ki jih obremenjuje.

Vojaška uprava JLA v svoji noti zahteva od Zavezniške vojaške uprave, da prepreči podobne primere.

Vborbi za enakopravnost v mednarodnih odnosih

Jugoslavija leži na takem geografskem področju, ki je za nadaljnji razvoj odnosov sil v Evropi danes večje kot kdajkoli prej. Lahko celo rečemo, da je neodvisna Jugoslavija postala pogoj za neodvisnost drugih evropskih držav. Danes, ko poteka deset let od zgodovinskega II. zasedanja AVNOJ v Jajcu, smo na to ugotovitev še bolj ponosni.

Vseh teh deset let se je naše državno vodstvo s tovarišem Titom na čelu vztrajno borilo za to, da naša država ostane svobodna in neodvisna v svoji politični akciji in enakopravna v vseh svojih zunanjopolitičnih odnosih. Če se ozremo na vsa ta leta nazaj, vidimo, da so naši državni vselej pravilno analizirali položaj.

Izhajajoč iz tega gledišča je težila naša zunanjaja politika za tem, da bi se naslonila na vse iste činitelje v mednarodnem položaju, ki so lahko služili ureditvi naše mednarodne varnosti in notranjega gospodarskega napredka, nudeč s svoje strani opero vsem tistim mednarodnim ukrepom in akcijam, ki so mogle biti kakršnaki ovira ali agresiji.

Naki voditelji so vedno šli s stališča, da je snovanje blokov škodljiv pojavi v mednarodnih odnosih, da povečuje nevarnost vojn in da je prvi korak na poti odstopanja od načela listine OZN, ki temelji na načelu kolektivne varnosti. Jugoslovanski državniki ne zapirajo oči pred nevarnostmi, ki se skrivajo v današnjem stanju stvari na področju mednarodnih odnosov in zato odrejajo, upoštevajoč vsa dejstva, naše stališče do regionalnih pakov, oborjevanja, sodelovanja na obrambnem področju, na gospodarskem področju in tako dalje.

Enakopravnost in neodvisnost v naši zunanjji politiki in v odnosu do političnih in družbenih dejavnosti v današnjem svetu na eni strani ter nevmešavanje v naše notranje zadeve na drugi strani sta najbistvenejši stvari v jugoslovanski zunanjji politiki.

Nasi narodi hčajo ostati svoji lastni gospodarji tako v svojih mednarodno-političnih odnosih kot v svojem notranjopolitičnem in družbenem razvoju. Narodi Jugoslavije ne bodo nikoli sodelovali v nobeni napadalni vojni in na nobeni strani, zato se naše mednarodno sodelovanje giblje samo v mejah zagotovitve mednarodne varnosti, se pravi miru. Jugoslavija je miroljubna dežela in bo tudi v prihodnji dokazala, da želi tudi za ceno nekaterih žrtv prispevati svoj delež k ohranitvi miru v tem delu sveta.

To nam potrjuje tudi njen konstruktivno in realno stališče glede tržaškega vprašanja, toda od načela »Tujega nočemo, svojega ne damo« ne bodo jugoslovanski narodi z maršalom Titom na čelu nikoli odstopili.

Sprehod PO SVETU

Sporazum med ZSSR in Veliko Britanijo o razdelitvi vplivnostenih področij na Balkanu je bil sedaj potrjen od najavtoritativnejšega vira: po g. Winstonu Churchillu samem. V svojih vojnih spominih navaja slednji podrobne podatke o tem, kako sta s Stalinom napravila aranžman o razdelitvi balkanskih držav na vplivnostna področja. Glede Jugoslavije sta se dogovorila fifty-fifty (pol — pol).

Churchill pravi, da se je Stalin takoj strinjal z njegovim predlogom o razdelitvi vplivnostenih področij. Vse sta po Churchillovih besedah opravila, kakor bi mognili. Vojni spomini britanskega premierja zelo osvetljujejo politiko imperialističnih področij vpliva, ki so jo uveljavili med zadnjim vojno.

Po starem pomorskom običaju zaupi kapitan kot poslednji potapljaljajoč se ladjo, marsikateri pa se je že odločil za pot in konec na dnu morja, ker ni hotel zapustiti svoje ladje. Take vrste junakov pa najdemo tudi med ženami. Pri trčenju švedske tovorne ladje »Björkkö« z ameriškim parnikom »Seawind« v nemških vodah je odigrala Mirjam Eskola herojsko vlogo. Potapljaljajoč se ladja bi jo skoraj potrebla na morsko dno, ker je vztrajala pri brzoznajni mizici in oddajala klice na pomoč. Nemški reševalci so izjavili, da so jo morali s silo odstraniti iz njene kabine.

PREBERITE !!!

Naročnike »Slovenskega Jadra« obveščamo, da smo današnji številki priložili položnice za poravnavo zaostale naročnine. Vsi naročniki, ki so v zaostanku z neporavnano naročino, imajo na naslovnem listku označeno z rdečim svinčnikom znesek, ki ga še dolgujejo do konca leta.

Naročnikom, ki do 31. decembra 1953 ne bodo poravnali zaostale naročnine, bomo dostavo lista z Novim letom ukinili, dolgo sodniško izterjali.

Podpis avstrijsko-jugoslovanske konvencije o letalskem prometu je bil zadnji državni akt avstrijskega zunanjega ministra dr. Karla Gruberja pred njegovim odstopom. Na sliki ga vidimo skupno z našim sekretarjem za sumanje zadeve Kočo Popovičem, ki je obiskal našo sosedo Avstrijo zaradi poglobitve prijateljskih odnosov med obema državama. Kakor znamo, se stališče dr. Gruberja v nekaterih zunanjopolitičnih vprašanjih ni ujemalo s stališčem avstrijskega državnega kanclerja inž. Raaba, nekateri avstrijski krogi pa se z njegovim odstopom ne strinjajo.

V začetku tega meseca je umrl v starosti 75 let kralj Saudske Arabije Ibn Saud. Po njegovi smrti je prevzel regentstvo nad Sestino milijoni Arabcev med Rdečim mavorjem, in Perzijskim zalivom najstarejši njegovih stopetdesetih sinov Emir Saud, ki ga vidimo na gornji sliki. Le 32 sinov Ibn Sauda nosi naslov princa Saudske Arabije. Bajedovni vladar Ibn Saud je bil izrazita osebnost arabskega sveta. Vital je z neomejeno oblastjo fevdalnega monarha enemu najboljših petrolijskih področij na svetu, zato so smatrali njegovih dohodkov dnevno od 100.000 do 200.000 dolarov. Prebrisan vladar je imel 200 legitimnih soprog in kot že omenjeno, 150 sinov. O številu njegovih hčer zgodovina motiči.

V vrsti prizadavanj, da bi odpri了解了 proti otroški paralizi, se je ameriščemu raziskovalcu bolezniški klic dr. A. R. Taylorju posredoval s pomočjo elektronskega mikroskopa slikati in izolirati klico otroške paralize. Klico ima premer 30 milikronov (milikron je milijonti del milimetra). Znanstvenik, ki nam ga prikazuje gornja slika, je po svojem zadnjem poizkusu izjavil, da smatra, da bo mogoče ustvariti cepivo zoper otroško paralizo. To je bo človeštvo slej ko prej rešeno nevarnosti te grozovite bolezni.

Silvana Mangano je bila pred tem najlepša ženska v vsečnem mestu, kar ji je tudi odprlo pot k filmu. Mi se je najbolj spominjam iz filma »Grenki inž.«

Po naši sliki sodeč je Silvana v svojem zasebnem življenju zelo skrbna mati in sredi družinskega kroga bi človek komaj spoznal Silvano iz »Grenkega inž.«

Oddali smo glas najboljšim

Da bodo tudi v bodoče jasno in odločno zastopali pravice narodov novo Jugoslavije, je v nedeljo na volitvah spregovorilo nad 10 milijonov državljanov in tako potrdilo delo svojih voditeljev. K volivnim skrinjicam so pristopali starci in mladi ljudje v LR Sloveniji, LR Hrvatski, LR Srbiji, LR Bosni in Hercegovini, LR Makedoniji in LR Črni gori. Ti ljudje so opravljali svojo volitveno dolžnost z zavestjo, da bodo tisti, za katere glasujejo, trdno branili našo svobodno zemljo, da ne bodo nikoli več dopustili, da bi narodi na Balkanu morali — na svoji zemlji — prenašati požar, ki bi ga zanetili tuji kapitalisti. Volitve so povsod potekale v svečenem razpoloženju. Mesta in vasi so bila praznomačna in okrašena. V goriškem okraju je ljudstvo poleg sliki vodiljev izstavilo v izložbah tudi slike nekdanjega komunističnega poslanca v rimskem parlamentu Jožeta Srebrniča, prvoboritelja za pravice Slovencev na Primorskem, Cankarja in Prešernova, kot bi s tem hotelo podprtati vedno sveže besede: »Da oblast in s njo čast, ko pred, spet naša boda last!«

Volilni izidi za Zvezno ljudsko skupščino

V LR Srbiji je od skupno 3.802.249 vpisanih volivev volilo 3.326.328 ali 87,5 odstotka.

V LR Hrvatski je po še nepopolnih podatkih, ki so prispevali do srede (iz nekaterih okrajev še ni bilo poročilo), glasovalo od skupno 1.481.649 vpisanih volivev 1.230.595, to je 89,1 odstotka.

V LR Sloveniji je od 976.701 vpis-

sanih volivev glasovalo 885.280, to je 90,6 odstotkov. Za to republiko so prispevali volivni okraji.

V Bosni in Hercegovini je v okrajih, odkoder so prispevali volivni okraji, glasovalo od skupno 296.259 vpisanih volivev 271.015, ali 91,5 odstotkov.

V LR Makedoniji je od skupno 655.489 vpisanih volivev glasovalo 575.276, to je 87,8 odstotkov.

V Crni gori je od skupno 232.728 vpisanih volivev glasovalo 212.933, to je 91,5 odstotkov.

V Sloveniji je za zvezne kandidate glasovalo 94,1 odstotka volivcev. Izvoljeni zvezni ljudski poslanci so:

Edvard Kardelj, Miha Marinko, Franc Leskošek, Vida Tomšič, Lidijska Sentjur, Dr. Joža Potrč, Ivan Regent, Boris Žihelj, Tomo Breje, Tone Fajfar, Viktor Avbelj, France Perovšek, France Bevk, inž. Jože Levstik, dr. Maks Snuderl, Ivan Kreft, France Simončič, ing. Pavle Zavecar, Andrej Petelin, Živko Bernot, Miloš Ledinek, Ivan Šiftar in Jaka Avšič.

Na Primorskem so bili izvoljeni v republiški zbor Ljudske skupščine LR Slovenije:

V okraju Gorica: Mirko Remec, Bogomil Vižintin, Martin Greif, Cvetko Vodopivec, Tine Remškar in Boris Kraigher.

V okraju Postojna: Matevž Hače, Anton Dolgan, Branko Babič in Jože Borštnar.

V okraju Sežana: Alfonz Grmek, Ervin Dolgan in Anton Ovcarič.

Deset let dela in uspehov

(Nadaljevanje s 1. strani) Vijo —, je bila kmečka država, saj se je ukvarjalo s poljedelstvom 75 odstotkov njenega prebivalstva. V osmih povojnih letih je padel odstotek kmečkega prebivalstva na 64 odstotka, danes pa je še manjši.

V šestih letih po vojni smo povečali proizvodnjo surovega železa za 138 tisoč ton, proizvodnjo jekla pa pa za 240 tisoč ton. V razdobju 1922—25 je bilo povprečno letno povečanje proizvodnje svince 1,5 odst. cinka pa 19 odst. Od leta 1948 do leta 1952 je bilo povprečno povečanje proizvodnje pri svincu 17,6 odstotkov, pri cinku pa celo 56 odstotkov. Stara Jugoslavija je v 19 letih povečala proizvodnjo cementa za 690 tisoč ton, nova Jugoslavija pa je samo v sedmih povojnih letih povečala proizvodnjo cementa za 730 tisoč ton. Celo v tekstilni industriji, ki je bila vsekakor med najbolj razvitim v stari Jugoslaviji, je razvoj po vojni mnogo hitrejši. Poprej so povečali število vreten v bombažni industriji v 22 letih za 191 tisoč, v socialistični Jugoslaviji pa smo povečali število vreten v petih letih za 189 tisoč.

V primerjavi z letom 1939 se je naša industrijska proizvodnja povprečno podvijala. Industrija Bosne in Hercegovine proizvaja približno še enkrat toliko kakor pred vojno. Makedonija je lani dosegla že 433 odstotkov predvojne proizvodnje in Črna gora 459 odstotkov. Cež dve leti, ko bomo predvidoma končali izgradnjo vseh važnejših objektov, bo proizvodnja Bosne in Hercegovine za 405 odstotkov večja od predvojne, Makedonije za 788 odst. in Črne gore za 1768 odstotkov.

Indeks povečanja proizvodnje električne sile je v jugoslovanskem merilu 265, v Makedoniji 463 in v Crni gori celo 1817. Cež dve leti bo splošni povprečni indeks predvidoma 545, v Bosni in Hercegovini 1042, v Makedoniji 2467 in v Crni gori 40.000. Takrat bo Črna gora po proizvodnji elektrike na drugem mestu v državi. Ta ogromen razvoj pa ne bo koristil samo poprej zaostalim republikam, temveč vsej naši državi. S tem ko prihajajo vsi predeli države do svojih lastnih gospodarskih sredstev, raste naša skupna moč in zmanjšujejo se bremena na posameznika. Razen drugačega pa je to tudi osnova za resnično bratstvo naših narodov in za našo poglobljeno socialistično demokracijo.

Deset let je kratka doba v razvoju neke države, toda socialistična

Jugoslavija je dosegla v tej dobi tako zavirljive uspehe na vseh področjih socialistične graditve, da se ji v tem pogledu ne more primerjati nobena druga dežela na svetu. Zato proslavljamo deseteletnico II. zasedanja AVNOJ in ustanovitev socialistične Jugoslavije v znamenju vseh velikih uspehov, ki smo jih dosegli v pogojih ljudske oblasti. Naše zadovoljstvo ob doslej tako uspešno prehodnem poti pa je toliko večje, če pomislimo, da so bili naši narodi stoletja in stoletja razcepljeni, da smo živelii v večnih vojnah, da smo se nenehoma vojskovali in branili, da razni osvajaleci ne bi prodriči proti Zahodu. Medtem ko je bilo narodom na Zahodu po naši zaslugi omogočeno, da so se razvijali, smo mi držali puško in sabljo v roki zaradi cesar se je naša dežela počasneje razvijala.

Danes, po desetih letih življenja naše socialistične države, pa smo v marsičem že pred Zahodom. Naši ljudje danes ne bi bili več zadovoljni s formalno demokracijo, ki vladala na Zahodu, naši ljudje hočejo naprej in zahtevajo stvarno demokracijo s potrebnim gmočno podlagom. Nov socialistični parlament, ki bo začel z delom v preurejenih prostorih Ljudske skupščine v Beogradu, je našim narodom porok, da so temelji, položeni pred desetimi leti na drugem zasedanju AVNOJ v Jajcu, — kjer so potrdili sklep o priključitvi Slov. Primorja in Istre k Jugoslaviji —, dobili tudi odgovarjajoči in za naš razvoj nadvse spodbudno nadstavbo.

V okraju Tolmin: Albert Jakopič, Albin Duje in Franc Skok.

Živahno razpoloženje v sežanskem okraju

Na vseh volivcih v okraju so volivi že v prvih dopoldanskih urah opravili svojo državljanško dolžnost stodostotno, razen v Sežani in Divači, kjer so morali čakati na železničarje, ki so bili v službi. V Materiji so organizirali na predvečer volitev množični sestanek. Ker je bilo navzočih veliko volivev iz oddaljenih vasi, so sklenili, da bodo po končanem sestanku počakali na volitev. Ko so okoli polnoči na željo volivev odpri volišči, so v povorki odkorakali na volišče in glasovali. V Sežani so na dveh voliščih volili že ob treh zjutraj, drugod v okraju pa večinoma še pred šesto uro. Povsod so volitve potekale brez najmanjšega incidenta. Med prvimi so prihajali na volišča invalidi in stari ljudje, med temi je bil 86-letni Anton Štok iz Majcnov pri Storjah. Razen tistih, ki so bili vpoklicani v vojakom, ali drugače upravičeno odstotni, kar predstavlja 6% vseh volilnih upravičencev, je volilo 94% volivev.

Na Postojnskem

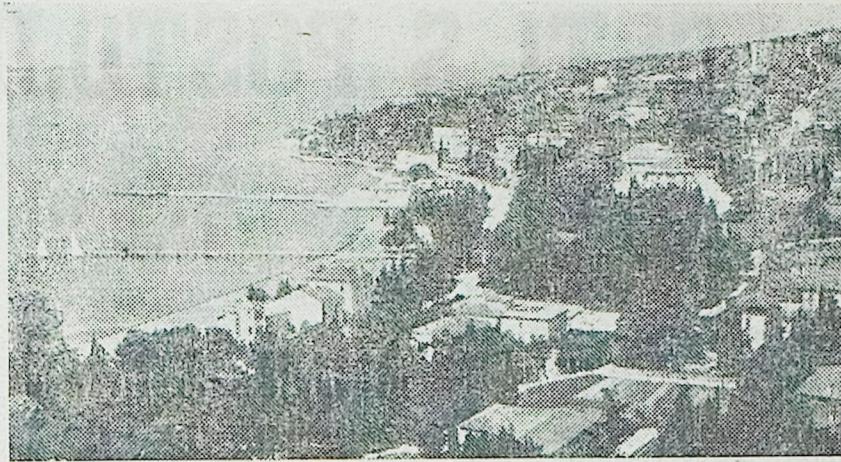
V postojnskem okraju je bila volitvena udeležba dokaj dobra in je le malo ljudi ostalo doma na dan volitev. Cež odštejemo vse, ki upravičeno ali neupravičeno niso volili, dobimo za republiške volitve povprečno udeležbo 83%. Na terenu so volivim komisijam pomagali delegirani politični delavci z okraja, ki so mnogo pripomogli k uspehu volitev. Postojnski okraj ima zveznega poslanca Ivana Regenta skupno s sežanskim okrajem.

Na Goriškem

Praznično razpoloženje je bilo na vseh 220 voliščih goriškega okraja. Že v dopoldanskih urah je glasovalo nad polovico volivnih upravičencev. Posebno so se izkazale vasi ob meji. Tako so v Selu na Krasu zaključili volitev že ob 10. uri, v Lokvah pa kmalu zatem. V Dobrovem je do 13. ure glasovalo že 86%, v Vipavi 85%, v Grgarju 80% volivev. Ob 15. uri je bilo povprečje udeležbe v vsem okraju 80%.

Volitve v zbor proizvajalcev

V torki so proizvajalci po svojih neposrednih izvoljenih zastopnikih okrajnih in mestnih zborov proizvajalcev izvolili poslane v zvezni in republiške zbere proizvajalcev. Po dosedanjih podatkih — v kolikor so že despola poročila iz posameznih okrajev — so bili izvoljeni v zvezni zbor proizvajalcev I. skupine industrija, obrti in trgovina: v Novi Gorici Sturm Anton, v vol. okr. Postojna (Sežana) Janežič Andrej. V zvezni zbor proizvajalcev II. skupine (kmetijstvo) je bil izvoljen v vol. okr. Postojna Krmelj Maks. V republiški zbor proizvajalcev I. skupine so bili izvoljeni v Postojni Garzaroli Marjan in Zidar Milan, v Sežani Leban Jože. V republiški zbor proizvajalcev II. skupine so bili izvoljeni: v Gorici Stakulič-Jozé, v Postojni (Sežana) Jakomin Ivan.

Pogled na naš lepi, vedno zeleni in cvetoči Portorož

Gospodarska vprašanja koprskega okraja

Sončne in senčne plati turizma in gostinstva

Če primerjamo razvoj turizma in gostinstva v koprskem okraju z razvojem enake panoge našega gospodarstva v Sloveniji in celotni Jugoslaviji, moramo ugotoviti, da je gostinstvo v koprskem okraju le počasno napredovalo, medtem ko o turizmu sploh govoriti ne moremo. Šele z adaptacijo hotela »Palace« v Portorožu pred tremi leti in z gradnjo hotela »Triglav« v Kopru se je začel ta del slovenske zemlje odprati našemu domačemu človeku in v letu 1951 tudi tujcem. Oba omenjena hotela sta poleg nekaterih manjših gostišč v Portorožu in kopališča »Turist« v Ankaranu še danes osnovna za turistični promet, ki se razvija v veliko naglievo, saj zaznamujemo iz leta v leto porast domačih in tujih gostov.

Seveda je to šele začetek in zavzemamo se, da so hoteli skupno z gostinstvom šele del turizma in da do slej še marsiča nismo upoštevali. Tu je predvsem promet, ki je bil do danes naša velika hiba, je pa zelo važen, ker smo daleč od železnice, ceste so prav tako razmeroma slabe.

WEEKEND HIŠICE V ANKARANU STVAR PRETEKLOSTI

Da bi povečali zanimanje za naše kraje pred in po sezoni, smo imeli v načrtu več kulturnih in športnih prireditve večjega značaja. Do ujih pa ni prišlo, čeprav so take prireditve zelo uspešno propagandno sredstvo, ki se ga poslužujejo vse turistične države. Imeli smo sicer nekaj lokalnih prireditev, večjega obsegja pa je bila le kolesarska dirka »Od Triglava do Jadran«. Poleg tega smo na področju, kjer so doma vino, sadje, ribe in drugo. S pomočjo teh stvari bomo morali povečati zanimanje gostov za naše kraje, sicer ne bo mogoče podaljšati sezone.

Cež pogledamo učinek našega dela v gostinstvu, vidimo, da se je promet naproti letu 1952 do konca oktobra letošnjega leta dvignil za več kot 30 odstotkov, prav tako pa tudi število nočnjin. Žal nam prostor ne dopušča, da bi naši tudi natančne številke. Pokazalo pa se je, da hišice v Ankaranu ne odgovarajo več današnjim zahtevam, da so preveč primitivne in da nimajo nitru najosnovnejšega konferta. »Turist« Ankaran bo verjetno potrebno preusmeriti v camping-letovišče, za kar je dandanec velik interes, investicij pa ne zahteva skoraj nobenih. V celoti je doseglo gostinstvo koprskega okraja 12 milijonov dobička, celotne investicije v okraju pa so znašale le to za gostinstvo 45 milijonov dinarjev. To pomeni, da so bile pokrite z dobičkom v višini 27 odstotkov. K temu pa je treba priti stvari dobiček pri inozemcih, ki so plačevali gostinstvo in storitve in usluge z devizami. V tej sezoni je znašal promet z devizami 15 milijonov, tako da so bile celotne letošnje investicije v gostinstvu pokrite z več kot 50%.

Prireditve ob Dnevu republike

Na čast Dneva republike bo v soboto zvečer v mestnem gledališču v Kopru slavnostna akademija, na kateri bodo med drugim nastopili tudi solisti ljubljanske opere.

V nedeljo zvečer bo priredila Vojaška uprava slovesen sprejem v hotelu Palace v Portorožu.

Po vseh mestih in občinskih središčih okraja bodo slovesne proslavljave, združene z raznimi prireditvami.

Važnost gostinstva in turizma za izravnavo pasivnih trgovskih bilance upoštevajo in poznavajo vsi narodi, predvsem pa Francosci, Švicarji in Avstriji. Zato so tudi ti narodi investirali po drugi svetovni vojni velike milijarde v hotele, pa tudi v promet. Tej panogi so dajali Avstriji prednost celo pred težko industrijo in veletrgovino. Za dvig turizma prirejajo najrazličnejše razstave ter festivalje, kar jim prinaša lepe devize, ki jih vsekakor nima mogoče takoj registrirati, kot jih je mogoče preko gostinske mreže. Tudi mi v koprskem okraju nimamo registriranih vseh deviz, ker je veliko gostov menjalo svoj denar že na meji ali pa v državi pri podružnicah Narodne banke. Za promet — avtobuse in ladje — ne moremo ugotoviti, koliko deviz je prinesel, gotovo pa čez milijon dinarjev.

VAŽNOST TURIZMA IN GOSTINSTVA ŠE NI DOVOLJ UPOŠTEVANA

Zanimanje domačinov in inozemcev za Portorož in Koper je zelo veliko. Sedanja zmogljivost spričo povpraševanja in letošnjih izkušenj glavnih sezona, ko smo morali odklanjati goste, ne bo zadoščala. Stranski, da bi lahko povečali zmogljivost Portoroža za 100 odstotkov in bi to tudi lahko razprodali. Zaenkrat seveda ni mogoče misli na takovo povečavo, potrebno pa bi bilo pripraviti vsaj še 300 postelj, kar bi zahtevalo z ureditvijo še ene restavracije približno 100 milijonov dinarjev investicij. Celoten dobiček gostinstva bi se s tem dvignil na čez 30 milijonov dinarjev in bi bile tudi te nove investicije hitro pokrite. Vsekakor pa bomo morali investirati v tistem kraju, kjer bomo imeli zagotovljeno najhitrejšo in najboljšo rentabilnost. Po dosedanjih izkušnjih bi prišla v poštev Portorož in Koper. Slednji bi za uspešen razvoj turizma potreboval še park, boljše kopališča in več prenošišč.

Ugovori, da turizem z gostinstvom ni rentabilna gospodarska panoga, ne držijo. Zaželenega uspeha pa ni mogoče doseči pri nas zaradi tega, ker sta njuna važnost in pomen premalo znana in upoštevana. Ni treba posebej razpravljati o tem, da le malo katerih gospodarskih panoga tako hitro obrača osnovna sredstva in pokriva investicije kot gostinstvo, zato pa seveda svojih investicij in vsestranske podpore. Z dvigom gostinstva in turizma bi se zvišala tudi življenska raven domačega prebivalstva, kar nam ponovno in zelo nazorno dokazuje Gorenjska. Turizem pa je važen tudi za druge gospodarske panoge. S tem, da se zadržuje v naših krajih več mesecev na tisoče turistov, se dvigne tudi poraba domačih kmetijskih in industrijskih proizvodov, ki jih mi treba prevažati na oddaljena tržišča. V glavnih sezoni nudi turizem zaposlitev več stoljudem z razmeroma dobrim sezonskim zaslužkom.

Za konec bi poudaril še politični pomen turizma, kajti vsak inozemec, ki je prišel v naše kraje, se je na lastne oči prepričal o neresničnosti bajk o preganjanju vere, o

VESTI S POSTOJNSKEGA

Pravična kazen za milijonsko tatvino

Pred okrajnim ljudskim sodiščem v Postojni so se morali zagovarjati Alojz Marušič, šofer avtobusnega podjetja »Stirne« — Vrhnik, zaradi kaznjivega dejanja tatvine na skodo družbenega premoženja, Janez Marušič, trgovski pomočnik, zaradi kaznjivega dejanja prikrivanja in Vladimir Vodove, uslužbenec KZ Hruševje zaradi kaznjivega dejanja nedovoljene trgovine.

Janez Marušič je prodal Gozdnešku gospodarstvu v Postojni tri avtoplašče in tri zračnice za 765.000 din. Ker sam mi imel tovornega avtomobila, so ga preiskovalni organi osušili, da je te nekje kupil in jih potem z dobičkom preprodal. Obtoženi se je dolgo časa zagovarjal, da je hotel kasneje kupiti avtomobil, in da je plašče kupil pri avtopodjetju »Adriac« v Kopru. Preiskovalni organi pa so mu dokazali, da je plašče imel skrite na raznih krajih. Končno so ugotovili, da je obtoženec letos v marecu v večernih urah vzel iz skladisca Splošne trgovske D.D. Koper na Vrhnik tri avtoplašče znamke »Pirellie« in »Kontinental«, tri zračnice in 113 kg kave v skupni vrednosti nad en milijon din. Vse to je opolnočno odpeljal na dom svojega brata Antona v Butkovje in tam skril. Vladimir Vodove je od Janeza Marušiča kupil omenjeno kavo po 3300 din/kg in jo preprodal naprej nakupovalcu

KZ Rogaska Slatina Frame Grželju po 3500 din za kg.

Okrajno sodišče je izreklo naslednjo kazen: 3 leta strogega zapora za Alojza Marušiča, 2 leti zapora za Janeza Marušiča, za Vladimirja Vodovega pa 2 meseca zapora.

—Te-

Hruševje - Prestrane

Naši književniki France Bevk, V. Albrehtova, Milan Šega in Črtomir Šinkovec so nas obiskali in brali svoja dela. V obliki vseh so jih predstavniki množičnih organizacij in pionirjev, ki so jim poklonili šopke rož, prisrčno sprejeli.

Po nastopu so se pogovarjali s prosvetnimi delavci o perečih vprašanjih kulture in prosvete in nato so si ogledali znamenitosti Hruševja, Orehka in Prestranke. —lb.

Več zanimanja za nabavo blaga v Kopru

Sonce se kot vsako leto ob tem času vedno bolj niza, dnevi so kratki, noči dolge — in mrzle. Če piha burja pa je tudi podnevi neprjetno brez plašče. To je kot opomin našim trgovskem podjetjem, da nabavijo dovolj takega sezonskega blaga. Ljudje so dolgo časa čakali blago za zimske plašče, posebno ženske niso bile zadovoljne z izbiro, ki so jo imela podjetja. Tako je v trgo-

vino »Ma-Na« prišlo v prvih dneh tega meseca nekaj lahkega jesenskega blaga za ženske plašče, toda v tako majhni količini, da je bilo takoj razprodano. Blaga za težke ženske plašče pa se sploh ne dobija. Ženske vprašujejo, zakaj se podjetja ne pozanimajo za nabavo vsakovrstnega blaga, da bi imeli odjemljeni izbiro po okusu. S tem bi dvignila tudi ugled trgovine.

Nekaj podobnega je tudi v trgovskem podjetju »Egida«. Mnoge ženske povprašujejo po blagu za zimske plašče, tam pa zvedo, da sicer imajo blago v skladisču, da pa se morajo še prej zmeniti za ceno. Upamo, da bomo čez nekaj mesecov, ko bo sonce znova toplo grelo, le zvedeli za ceno.

Dalje imajo naša trgovska podjetja navado, da nudijo kupecu najprvo tako blago, ki ga v sezoni prejšnjega leta niso mogla prodati, novo blago pa večkrat tiščijo v skladisčih.

Vsi dobro vemo, da je v Jugoslaviji že tako dobra izbira blaga, da ga je za zadostitev vseh želj in okusov. Naša podjetja imajo potem takem kar dovolj možnosti, da pravocasno preskrbijo dovolj blaga. Odgovorni ljudje pri trgovskih podjetjih naj bi se malo bolj pozanimali za izbiro.

s.p.

Tv. Trojica

Odbor Rdečega križa je organiziral kuharski tečaj, ki ga vodi poklicna kuharica Nežka Matičič iz Begunj. Tečaj obiskuje 23 tovaršic. Udeleženke so za začetek vložile same svoj denar in kasneje svoje izdelke prodale. Poleg teoretičnih in praktičnih kuharskih vaj so članice prisostvovale še sedmim zdravstvenim in enemu političnemu predavanju.

Spodnja Tribuša

V ospredju zanimanja in razgovorje je predvidena gradnja hidroelektrare na reki Idrije. Če se bo ta zamisel uresničila, se bodo morali prebivalci te vasi izseliti drugam. Večina bi to z zadovoljstvom sprejela, saj bi jim bili drugod zagotovljeni boljši življenski pogoji, kakor jih imajo sedaj. A.S.

Pričel se je drugi letnik zdravstveno prosvetnih tečajev

Z mesecem novembrom se je po vsej Sloveniji pričel Drugi letnik zdravstveno prosvetnih tečajev Rdečega križa. Če pomislimo, da je lansko zimo obiskovalo v Sloveniji te tečaje v 607 tečajnih centralih približno 18.000 deklef in da je bilo v vsej Jugoslaviji 9109 takih tečajev z 228.400 tečajnicami, si lahko predstavljamo njihov ogromni doprinos k dvigu zdravstveno kulturne rayne na vasi.

V sežanskem okraju je lani obiskovalo te tečaje 450 mladink — letnikov 1934 in 1935 v 22 tečajnih centralih. Vse te letos nadaljujejo drugo leto tečaja, na novo pa so se jih pridružile še mladinke letnika 1936. Tako je skupno število tečajnic naraslo na 698. Upoštevajoč razdaljo nekaterih vasi ter zimo in dalje, da bi se omogočilo vsem tečajnicam redno obiskovanje tečajev, se je tudi število tečajnih centrov povečalo na 28. Razen občin Senožeče, Vremje in Herpelje, ki imajo po enega, imajo vse ostale po dve ali tri tečajne centre, občina Podgrad pa celo 4.

Težišče pouka bo letos predvsem na praktičnih vajah tako, da bodo tečajnice lahko svoje znanje, ki so ga pridobile v lanskem letu, pogobile in utrdile s ponavljanjem starega gradiva in praktičnim delom. Na novo pa so uvedli zanimiva predavanja o prehrani alkoholizmu in duševni higijeni.

Na tečajih predavajo učitelji, profesorji, medicinske sestre, babice in bolničarke. Za strokovno pomoč in nadzor bodo skrbeli zdravniki, ki bodo tečajem pomagali v vsem potrebnem za doseglo čim boljših rezultatov. V več primerih je z razumevanjem priskočila na pomoč tudi naša JLA, ki je dala na razpolago predavanja svoje zdravnike.

Da bi tečaji bili cim uspešnejši pa je potrebno tudi tesno sodelovanje

Ob slikarski razstavi Franceta Godca v Kopru

Po daljšem presledku bo v Kopru spet slikarska razstava. To pot bo razstavljal priznani slovenski likovni umetnik Francet Godec. Že kot otrok se je učil pri madžarskem slikarju Rudolfu Chataryju. Dalje je študiral na umetno-obrtni šoli v Ljubljani, kjer so ga učili prof. Repše, Franc Kralj, G. A. Kos in Žnidarič. V Zagrebu je absolviral Aka-

zali na globlje razmišljajanje o umetnosti na sploh. Nič čudnega, če se je navduševal tudi za druge umetniške panoge, zlasti še za glasbo. Od tod prijetna učranost na njegovih podobah, katere preveva harmonija barv in jim daje prečat prave pocenje. Njihova srečina in vedriva posrednjava tisto neposredno toploto, ki jo človek občuti na prvi mah; to so odlike skoraj vseh slikarjev oljnih temper. V tehničnem pogledu so Godec med tiste slovenske likovnike, ki so se v svoji ustvarjalnosti že umetniško izkristalizirali in prisli do svojstvenega izraza. Vendar si nemirna slikarjeva narav še vedno išče novih poti, ki ga bodo končno privedle do umetniške prepričljivosti in dognanosti, ki je lastna samo velikemu umetnikom. To priča pravzaprav nedavna razstava njegovih gravur v Ljubljani, ki je vzbudila pri občinstvu veliko zanimanje, pri kritikah pa nedeljeno priznanje, kakor so ga doslej doživele le redke razstave posameznikov. Kritike so mu priznavale nesporno mojstrstvo v tehniki vodnih barv in ga uvrstile med najboljše slovenske ustvarjalec gravur, s katerimi bi mogel tudi v inozemstvu častno reprezentirati našo likovno umetnost.

Doslej je priredil že več razstav po vsej Jugoslaviji samostojno ali pa skupaj z drugimi umetniki. Na razstavi v Kopru, ki bo v malo dvoranji Ljudskega gledališča, bodo razstavljeni greski in oljnate slike. Tako bomo imeli priložnost spoznati slikarjeva dela v obeh tehnikah, kar bo zelo zanimivo in privlačno za naše občinstvo. Vsekakor bo razstava slikarja Godeca tehten doprinos k pozitivni kulturnega življenja v Kopru. Zato ogled razstave topli priporočamo.

Otvoritev razstave bo v soboto 28. t. m. ob 11. dopoldne. Odprta bo ves teden do vključno 6. decembra, vsak dan od 9. do 19. Vstop prost.

c-ih

Slikar Godec v svojem ateljeju.

demijo za likovno umetnost, po vrtnici pa se je izpopolnjeval v delavnicih slikarjev in kiparjev Franca Tratnika, Mateja Strnena, Franceta Goračeta, R. Slapernika in Iv. Zajca.

Že v mladosti se je navdušil za slovenske impresioniste. Prav tako se je zgodaj seznanjal z modernim slikarstvom, s kubizmom in ekspressionizmom. Pod vplivom Fr. Kralja si je privzel nove nazore. Vendar je ves čas ustvarjanja težil za svojstvenimi prijemi, ki so ga vse bolj ve-

Prvi letnik zdravstveno prosvetnih tečajev

vseh množičnih organizacij, predvsem SZDL in mladinske organizacije z občinskim in vaškim odbori R.K. Naloga občinskih štabov za organizacijo teh tečajev in občinskih ljudskih odborov je, da skrbe za pravilno in pravočasno tehnično organizacijo ter potek tečajev samih.

K.C.

Zakaj sem naročnik Slovenskega Jadranu?

Naš naročnik s Krasko nam piše:

»Vsak petek, ko prejmem po pošti »Slovenski Jadran«, imam občutek, da me je obiskal dober prijatelj. Z veseljem in zanimanjem ga prebiram od prve do zadnje strani in se čudim, kako morete na tako malo papirja spraviti toliko zanimivega branja. Imam fanta, ki hodi v drugi razred gimnazije, pa hoče biti že tak učenjak, da mora prej kakor jaz zapičiti svoj nosek v časopis, češ da ga zanima, kaj pravi Barbara Vane in kaj piše stric Miha. Nič boljši ni žena, ki kar plane od štedilnika in še z mokrimi rokami stika po ženskem kotičku, nazadnje se poglobi pa še v vaš novi roman in vzdihuje, da ji je vedno prekratek in da bi ga moralno uredništvo objavljati vsaj na dveh straneh, »Ženska radovednost«, pravim in potrepležljivo čakam, da pridev končno tudi jaz na vrsto.

Mene bolj zanimači članki, ki obravnavajo tržaško vprašanje. Noben časopis ne piše toliko o tem, kamor »Slovenski Jadran«. In prav je tako! Saj zlasti nas Primorce najbolj skeli ta bolečina in najbolj boli krivice, ki se nam je zgodilo z določitvijo krivicne in nenaravne meje. Sedaj pa bi zapadni diplomati radi še mesečarli s tržaškim ozemljem. Oni v Moskvi pa niso nič boljši. »Slovenski Jadran« nam prav iz sreča zajema naša čustva, ogorčenje in odločno voljo, da smo pripravljeni svoje pra-

vice braniti do zadnjega diha. Zato je vaš list zares glasilo Slovenskega Primorja, ki bi moralno prihajati v vsako zavedno slovensko primorsko družino. Doma sem iz Istre, kjer imam še nekaj sorodnikov, pa me je kar sram povedati, da bi menda lahko na prste prešel vaše naročnike med istrškimi Slovenci. Kako bi bilo, če bi razpisali anketo o tem, kaj vaši bralec najrajši prebirajo v »Slovenskem Jadranu«? Kakor je list sedaj urejevan, zares vsak lahko najde v njem tisto, kar ga najbolj zanima. Škoda, da izhaja samo enkrat na teden. Vsaj trikrat bi mi ga moralno poslati. Rad prebiram novice iz raznih domačih krajev, gospodarske vesti in poročila, pa tudi tisto, kar včasih piše o šolstvu in drugih problemih našega okraja. »Slovenski Jadran« postaja pravi družinski časopis, kakršnega bi težko pogrešali. Tudi slike, ki jih objavljam v vsaki številki, so mi zelo všeč, posebno tiste, ki prikazujejo naše slovenske kraje in ljudi naših meje.

Ne zamerite, da sem v teh nerodnih besedah skušal dati nekotero zaslужeno priznanje »Slovenskemu Jadranu«, kateremu iz sreča želim, da bi kmalu v veliki nakladi izhajal v svobodnem Trstu. Iskreno pozdravljeni!

Naročnik

Ethbin Kristan = umrl

V nedeljo je v Ljubljani nenašel umrli slovenski pisatelj in na prednji javni delavec Ethbin Kristan. V torek so se množice Ljubljancanov in delegatov iz vse Slovenije poslovile od pobornika socialistične miselnosti na Slovenskem v začetku tega stoletja. V sredo pa so pokojnika pokopali na državne stroške ob udeležbi najvišjih predstavnikov oblasti in javnega življenja. Od pokojnika se je poslovili ob odprtju grobu Ivan Regent.

V Ankaranu grade nov most

do Jadrana

Taki primeri se ne bi smeli več dogajati

Nesrečna smrt starčka v Predjami

V Predjami pri Postojni je pred dnevi nesrečno in zapuščen od vseh domačih in vlačen umrl 89-letni starček Jernej Jemšek. Bil je precej premožen, saj je imel svojo hišo in zemljo, vendar malo čudaski in precej skupski. Kaže, da je bil skrgean z vsemi domačimi in sosedji, zato je njegova smrt ostala več dni neopazena. Nikogar ni pustil bližu sebe. To je bil vzrok, da so sosedje postali pozorni tisto takrat, ko starčka ni bilo več dni na izpregled.

Preiskava je ugotovila žalostno stanje. Notranjskina prostorov je skor vrgla službene organe nazaj, tudi je bil pogled, ko so vstopili. Spalnica je bila obenem tudi stranišče. Postrelja je bila bolj podolma kakemu zaboju s slamo brez vsakega pregrinjala. Tam je bilo še nekaj preperihanj, za katere clovki ne bi mogeli ugotoviti, čemu so služile. Povsed je bilo vse umazano in po tleh na milijone bolih. Pravč edno je, da starčka niso smrdeli. Preiskava je pokazala, da je starček nesrečno padel v klet med staro žaro in železje in tam verjetno obležal v nezavesti. Ko se je zavedel, se je hotel dvigniti iz tiste ropotije, pa ga je bodeča žira zadrlala. Vsi znaki so kazali, da ga je borba z bodečo žiro utrudila, vplival pa je mogoče tudi strah in oslabost, da je v takem položaju umrl. Okrajni zdravnik je ugotovil smrt zaradi starostne oslabosti ter aplične izkrpanosti.

Pravijo, da ima starček devet hčer. Ena, Marija, živi nedaleč od njegove hiše v Predjami, druga pri cerkvi v Postojni, tretja v Ilirske Bistrici. Vse so dobro situirane in bi ne bilo nobeno vprašanje, da bi pravčasno poskrbel za nesrečnega starčka. Prav gotovo so vedele za njegovo čudeško življenje in vzrok, da ni hotel nikogar poslušati, ali trpeti v svoji bližini. Čeprav bi bilo tako res, ni nobeno opravilo.

Kaj pa sosedje? Zakaj ni nihče opozoril oblasti ali pa vsaj socialnega skrbstva na ta čuden primer?

Prav ob tem primeru moramo opozoriti na našo staro napako: ne moremo se navaditi sodelovanja z ljudsko oblastjo. Tako gre mimo nas marsikaj, kar bi lahko bilo drugače,

Drobne izpod Triglava

SV. ANTON

DESETLETNICO USTANOVITVE
FLRJ
BOMO SVEČANO PRAZNOVALI

to uža. Trenutno daje živinoreja, oziroma kmetijsko, le 41 odstotkov skupnega narodnega dohodka.

Pretekli teden so Bovčani v okviru KUD »Golobar« prirejali po vseh vseh na Boškem mitingu, v katerih so prikazovali potek narodnoosvobodilne borbe. Mitigi so povod dobro uspešni, še posebno v Bovcu samem. Prirejali so jih na čast volitev in na čast 10-letnice ustanovitve nove Jugoslavije, velikega praznika vseh narodov Jugoslavije, ki ga ga dobro praznovali v nedeljo 29. novembra.

Pričeklo nedeljo je bila v Kobariku otvoritvena predstava zadružnega doma. Po dolgem času so notranjost doma vendar lepo uredili. Dramska skupina je nastopila z igro »Lažnjice«, ki jo je morala dvakrat ponoviti.

Glavni trg v Bovec, ki so ga letos zelo skrbno uredili

so v »Savic preklicali. Sedaj čakajo, kako se bo zadeva iztekel. Vsekakor bi bilo prav, če bi se obljuba urenici. Zakaj naj bi se v Kranju kopile vse mogoče in nemogoče tovarne, pri naš pa bi bili delave brez zaposlitve?!

Po zanesljivih statističnih podatkih je na vsem Boškem delno nezaposlenih 662 oseb. Od teh je 442 moških in 220 žensk. Te številke kažejo na najnovejšo izkazovalno vrednost, ki je v treh letih padlo kar za 1295 glav. Narodni dohodek živinoreje se tako vsako le-

to povišuje na Boškem največ.

Na vsem Boškem redijo kmety 1182 glav goveje živine. V zadnjih dveh letih jo začela živina številčno padati. Leta 1950 je bila 343 glav več. Tudi število avar je v treh letih padlo kar za 1295 glav. Narodni dohodek živinoreje se tako vsako le-

Otalež na Cerkljanskem

Naša mladina je na zadnjem seščaku sklenila, da bo resno prijela za kulturnoprosvetno delo. Omejila bo plesne prireditev in poskrbela za kulturno razvedrilno za vse vasi. V zimskih mesecih bo naštiralna eno igro. Pridno so pripravljala na proslavo 29. novembra, ko bodo mladinci nastopili z recitacijami, pevski zbor pa zapesti včer pesmi. Ta pevski zbor šteje 30 članov in ga sestavlja večinoma mladina iz vasi Janež, Otalež, Plužnje in Lazce. Vojo imajo redno vsak teden. Do sedaj je pevski zbor imel že več koncertov z izdelavanim sporedom narodnih, horbenih in umetnih pesmi. Ni je prav slabe, kjer ne bi sodeloval tudi pevski zbor.

Večkrat slišimo na račun mladine razne kritike, da ne dela. Ne vemo, če to velja za mladino v naši vasi. Zdi se, da je mladina še vedno pripravljena delati in pokazati kaj zna, le da je vseh prepuščena preveč sama sebi. Tisti, ki bi se moralni malo več zanimati za vzgojo mladine (na primer člani ZK), le redko kdaj obravnavajo mladinska vprašanja.

V Otaležu bo mladina uredila čitalnico, da bodo imeli na razpolago zbabne, poučne in znanstvene knjige vse člani. V čitalnici bo tudi sah, kjer bodo mladinci, ki že poznajo to igro, učili se druge.

Ivana Breje

V Borjani so pred časom izročili ključe bodočim lastnikom novih hiš. Oslobodenim od velike zime tem potom čestitamo in želimo, da bi v novih hišah imeli mirno in zadovoljno življenje, brez strahu; da bi jih še kdaj odnesel plaz.

V Kobariku bodo kmalu končali adaptacijo televadnic. Televadnica bo stala na mestu nekdanje kinodvorane. Kobarski mladinci so se moralni precej potegovati, da so dosegli to adaptacijo.

Jan.

V KZ Češnjica so dobro uporabili dobiček

Selska dolina se začenja pri Škofiji Liki in se kontinuirajo nad Podbrdom na Primorskem. Ta dolina je zelo bogata na gozdovih in je lesna industrija precej razvita. To industrijo vodijo posamezne kmetskega zadruge v tej dolini.

Kmetska zadruga Češnjica ima največji lesopredelovalni obrat ter zagospodira nad 300 delavcev. Njihovo delo ni samo sekanje in izvajanje krovovega lesa, saj izdelujejo tudi raznovrstne dokončne lesne izdelke. Mizarji tega obrata so do sedaj izdelovali samo pohištvo, od sedaj pa prej pa bodo izdelovali tudi omari za radijske aparate »Tesla«. Že v tem letu nameravajo izdelati nad 4.000 takih omari. V zabojskem izdelujejo več vrst zabojev. Teh veliko prodajo v inozemstvu in zanje dobroj devize, ki jih potem uporabijo za nabavo strojev iz inozemstva. V sodelavci delavci so začeli izdelovati rembalalne sedeže za barve. Po teh sodih je tako povpraševanje, da kaj izvršujejo naročila.

Ta zadruga je letos pravilno uporabila dobicek 14 milijonov dinarjev. Za ta delo je nabavila nove stroje, dokončala gradnjo velikega zadružnega doma, kotlarne, sušilnico za les in podaljšala svoj obrat. Sedaj gradi drugi del zadružnega doma, ki bo že do zime pod streho in bo služil kulturnim namenom. Zadruga redno odvaja denarnia sredstva občinskemu ljudskemu odboru v Zelezničkih za komunalne dejavnosti.

Viktor Dragoš

Nekatere vasi na Tolminskem že od leta 1947 niso imale prireditve

Lahko bi zapisal, da je kulturno-prosvetno življenje na Boškem in Kobariškem vprašanje zase. Zakaj? Med narodnoosvobodilno borbo so bili ti kraji zelo dobrni in delavni, po osvoboditvi pa je nastal nekak zastoj. Ljudje so bili zadovoljni s priborjenim svobodo, v ostalem pa so si mislili: »Bo že šlo, zdaj ko ni več fašizma, ki bi branil govoriti v slovenskem jeziku.«

No, samo pa vendarle ne gre. Ta so spoznali nekateri učitelji po vseh, ki so od časa do časa naučili mlade ljudi kake igre. Ljudje so radili prišli gledati. Tako je bilo kulturno življenje razgibano v vseh: Log pod Mangartom, Soča, Čezsoča, Idrijske, delno Žaga in konec. Ostali kraji in to celo Bovec in Kobarič pa so imeli zelo malo prireditve. Nekatere vasi pa že vse od leta 1947 niso imale nobene prireditve. Kajžne, ki bi morale biti žarišča prosvetnega dela na vasi, ponekod sploh niso imeli. Tam, kjer so obstajale, pa so bile knjige stare, da bralec niso hodili pomje. Kje dobiti denar za nabavo novih? Nastudirati je treba igre in z denarjem od predstav nabaviti knjige. S tem se dokazuje dvojno dobro: prireditve razvedri in zadržava ljudi na vasi, iz prejetega dobička pa se obogati kajžnico.

Vendar pa pri tem ne smemo gledati preveč črno. Imamo primere, ki dajejo upanje, da bo za naprej boljše. V Boveu so v okviru KUD »Golobar« ustavili pevski zbor, ki se že pripravlja za nastope. Na Špencu nameravajo ustaviti kulturno društvo in pevski zbor. Pobudo za to so dali mladinci in učiteljica. Če bodo vztrajali, bodo tudi uspeli. Tudi v Soči in v Logu pod Mangartom se pripravljajo na predstave. V Logu pod Mangartom kar samo urejajo dvorano za prireditve. V Kobariču je KUD »Simon Gregorčič« pred kratkim odigralo igro »Lažnjice«. Prav tako pridni so kulturniki na Idrijskem, ki so letos praznovali 50-letnico ustanovitve prosvetnega društva.

Dobri volji, ki so jo pokazali po nekaterih vseh, bo treba dati pomoč. Za to bodo poskrbeli učitelji, ki bodo nudili pomoč v režiranju pri vseh za nastope. Tako bo kulturno življenje pod Triglavom zaživelje in se razvelelo, da bi ga bil sam Gregorčič vesel, ker je v vsem svojem življenju delal za to.

Jan.

Mira Šan,
učiteljica v Juričkih na Postojnskem

J. V.

Vse kar potrebujete za svojo družino,
dom, službo in šport Vam najceneje
nudi v veliki izbiri

Dama
VELEBLAGOVNICA
LJUBLJANA

Kulturno pismo iz slovenske metropole

O gledališkem, koncertnem in kulturnem življenju - Pred premiero nove slovenske opere, katere glavni junak je pesnik Prešeren - Skrb za izmeno umetniških vrednot z drugimi malimi narodi Evrope - Razstava mladih slikarjev in kiparjev

Ljubljana, pred praznikom Republike.

Kulturno življenje je pri nas že v polnem razmahu. V drugi polovici novembra se začenja — kakor vsako normalno leto — stopnjevali k risku, ki ga doseže okrog Novega leta. Gledališča, koncertne dvorane, umetnostna razstavišča, izložbeni okni knjižarn — vse to pride, da bo tudi letosinja zimska sezona dokaj živahna in rodovitna. Ko je v oktobru sunil tudi v kulturno življenje mednarodni položaj zaradi krivičnega sklepa dveh velesil o Trstu, se je za trenutek zdelo, da se bo ta potresni sunek opazil zlasti na kulturnih pozicijah. Toda preizkušnja, ki je okrepila našo odprino moč in odločno voljo do obrambe, je podzgala tudi naša kulturna prizadevanja. Od kar smo se Slovenci narodno prebudili, smo v vseh kritičnih trenutkih videli v svoji kulturi močne pozicije našega splošnega boja za nacionalno enakovrednost in za pravico odmerjeni prostor na soncu. Tako se tudi danes v naši kulturi čvrsto uveljavlja naša volja do polnega razmaha vseh ustvarjalnih sil in sezona je že prišla na svojo normalno pot.

V gledališkem življenju je češdajo bolj čuti, da jo Mestno gledališče močno izpolnilo. Narodno gledališče. Dve dramski in eno operne gledališča — mimo teh pa še več manjših odrov — to ustreza ne samo včjetemu številu prebivalstva Ljubljane, marveč tudi priliva novega občinstva in posebej še dejstvu, da se začenja tudi industrijsko delavstvo čedalje bolj zanimati za gledališče. Tudi letos je obisk gledališč razveseljivo ugoden, prav tako obisk drugih kulturnih prireditev. Izmed dosedanjih predstav so vzbudile posebno pozornost »Odločitev« (Jože Zemljan) v Mestnem gledališču in Salacroujeva igra »Tak kaže vse« v Narodnem gledališču — prva zaradi svoje žgoče aktualnosti, ki opravljajo umetniške pomanjkljivosti in druga zaradi svoje umetniške in etične problematike. Mimo teh je bilo nekaj uprizoritev, ki so bile prav tako pozorno sprejete, tako n. pr. v Narodnem gledališču Molírov »Žlabini meščane«, v Mestnem gledališču pa Vasje Ocvirkova drama »Ko bi padli ozivlje in Rabindranatha Tagoreja »Chitrac. V Operi dajejo za sedaj nekatera dela iz tako imenovanega zelenega repertoarja, pričakovati pa je za bližnje tedne nekaterih novost, ki naj nasproti klasičnemu duhu v operni produkciji (Verdi, Puccini, Massenet it. dr.) postavijo poizkuse sodobnega glasbeno-gledališkega sloga (Prokofjev it. dr.). V kratkem bo premiera nove slovenske opere, katere glavni junak je pesnik Prešeren. Opera je delo dr. D. Svara.

V koncertnem življenju prednjaci Slovenske filharmonije s svojimi abonmanskimi in izrednimi koncerti, na katerih prihaja do besede udaji domača produkcija (n. pr. izvedba nove simfonične skladbe Matije Bravničarja) in sodobna glasba. Koncert s skladbami Norvežana Halarda Saeveruda je opozoril na eno izmed programskih nalog naše kulturne politike: skrbeti za izmeno umetniških vrednot z drugimi malimi narodi Evrope. Zbljanje s kulturnimi skandinavskimi in drugimi malimi narodovi bi nam moglo samo koristiti. Nekoliko razpoloženja za to so v širokih slojih občinstva ustvarili kinematografi, saj smo videli v

Finžgarjeva »Naša krič v Kopru

Po kratkem kulturnem odmoru se je znova dvignila zavesa na odrusljudskega gledališča v Kopru. Tokrat smo imeli priložnost videti domačo slovensko delo, ki nam od časa do časa nudi tako začeleno kulturno hrano.

Tokrat nas je dogajanje na odrusu ponoslo za karibih 130 let nazaj v tiste zgodovinske dni, ko je vsemogodni Napoleon lovil v vojake tudi mlade slovenske fante, da bi mu pomagali dvigati čast in slavo imperatorja. Slovenski fantje se se rajo zatekli v skrite kraje. Njihova kri — naša kri — ne bo tekla za slavohlepje tujih mogočnjakov na naši zemlji. Žive izstopa tu misel skozi vse štiri dejanja. Lepote naše domovine privlačujejo tudi francoskega častnika, prav tako, kakor so privlačevalo mnoge že pred njo in mnoge za njim vse do današnjih čas-

ad tradicionalnih umetniških form, razstavljajo sedaj v Beogradu. Posebno pozornost so vzbudile razstave slik in risb nekaterih neslovenskih umetnikov, zlasti še Nemca O. Pankotta, ki je med drugim razstavil svoje originalno zasnovane in slikovito motive iz Istre (Buzet in okolica).

V knjižnem življenju je trenutno opaziti prehoden zastoj: najzanimivejše knjižne novosti bodo naše založbe vrgle na trgu šele prihodne tedne. Izmed knjig, ki visoko presegajo sezonsko pomembnost, je izšla pri Državni založbi Slovenije zbirka esejev, člankov in kritik počasnega dr. Franceta Mesencela »Umetnost in kritika«. V zadnjih tednih l. 1953 in v prvih mesecih prihodnjega leta bo izšlo precej novih del — bodisi izdal naših klasičkov, bodisi novih izvirnih knjig in prevodov iz svetovne književnosti; šlo bi predvsem, da bi hoteli naštetiti vsaj najvažnejše. Slovenske založbe se ne dajo ugnati, četudi položaj na knjižnem trgu ni mič kaj ugoden. Znadišmo je, da se knjigarne uvede obročni sistem plačevanja knjig. Medtem pa je Slovenski knjižni zavod napovedal za prihodnje leto štiri zaključne knjižne zbirke, ki so že preše v subskripcijo; naročniki bodo knjige plačevali v zunemih obrokih. Ti pojavi kažejo, da se začenja delo v založništvu organizirati in prilagojati realnemu gospodarskemu položaju.

Nedavno je razstavljal v Ljubljani tudi Franc Češ. Naša slika prikazuje njegov »Bakanat«.

pa kljub zelo utesnjemu prostoru od leta do leta bolj uspešno opravlja svoje vrhunske naloge v naši glasbeni vzgoji. Slovenci smo spričeo dejstva, da se šini in poglablja glasbena kultura tudi v drugih naših mestih in celo v manjših krajih, na najboljši poti, da postanemo eden najbolj glasbenih narodov Evrope; v tem pogledu se zdijo, da dohitavamo Čeho (vsaj v polpreteklem času njihovega kulturnega razvoja).

Prostori Moderne galerije, kakor tudi razstavišča Male galerije so odprli za razne umetnostne razstave, ki se vrste druga za drugo. Tako so se v prvih tehničnih sezona na skupni razstavi predstavili občinstveni nekateri mladi slikarji in kiparji, ki jih je vzgojila naša Akademija za upodabljajočo umetnost. Ti mladi umetniki, ki kažejo precejšen odmak

PRIMORSKA ZALOŽBA - zibelka bodočega književnega naraščaja

Naše uredništvo je zaprosilo več vidih javnih delavcev, ki se trudijo za kulturno rast na našem Primorskem, da napišejo za našo bralce nekej vrste s posameznimi področji kulturnega in prosvetnega udejstvovanja v naših krajih, ki so toliko let karne životali pod italijansko okupacijo. Kot prvi je maši prošnji ugodil tovarš dr. Bogomir Magajna, znani slovenski pisatelj, ki je tudi odgovorni urednik Primorske založbe:

»Treba je bilo popraviti vrzel, ki je v Primorju zapustilo dolgoletno fašistično pustošenje lepe knjige, plesenje knjižnic, zažiganje knjig, zaviranje in končno popolna prepoved tiskanja novih knjig. Obenem se je bilo treba ozirati na posebne razmere v Primorju tudi po vojni. Obširne zbirke naših klasičkov, tiskane v Ljubljani, so bile za primorsko ljudstvo predpraga. Zato je bilo treba misliti na dan cenejšo, a vendar okusno izdajo posameznih knjig tega ali onemoga našega klasička. Treba je bilo zapeti na novo vzbudit starejšim in odkriti mlajšim imena kot Levstik, Jurčič, Gregorčič in druga, obenem pa najti podlago, na kateri bi bilo mogoče izdajati sodobno lirastro in v bodočnosti literaturo najmlajšega primorskega, pa tudi sicer slovenskega pisateljskega in pesniškega naraščaja. Predvsem je bilo treba ponovno vzbudit ljubezen do lepe knjige, ki je morala pod fašizmom nasilno zamirati.«

Pri pobudu za založbo, ki naj bi imela sedež v samem Primorju, je dal tovarš Mihko Štolfa, ki je založbo vodil prvi dve leti. Ustanovljena je bila 3. julija 1951 v Kopru. Imenovala se je najprej »Lipa«, ker je bila priklopljena knjigotržnemu podjetju Alipac v Kopru. Posneje se je založba preimenovala v »Primorska založba«, ker se je njen delotrog razširil. Sedaj so člani založbe raztreseni po vseh delih Primorske ter imajo priložnost, da na mesecnih sejah, ki so sedež tu, sedaj tam (Koper, Postojna, Sežana, Gorica, Tolmin), dejansko posegajo v njeno življenje. So to pravi kulturni aktivisti, ki nesebično, kakor tudi ožji odbor, delujejo za širjenje lepe knjige po Primorju. Letno pa imajo občne zbirke, na katerih pregledajo letno bilanco ter začrtajo okvirni načrt za delo v prihodnjem letu. Teden tudi izvolijo ožji odbor. Na zadnjem občnem zboru je bil izvoljen dr. Bogomir Magajna za predsednika in odgovornega urednika, za tajnika prof. Stane Suhačnik, za gospodarja pa knjigarnar Marcel Rožanc. Prihodnji občni zbor bo v letošnjem decembru:

Dosej je založba izdala:

Levstikovega »Martina Krpana« (1951), Jurčičevega »Jurija Kozjaka« (1951), ki ga je priredil Stane Suhačnik, opremil in ilustriral R. Saksida, »Slov. pravljice« (1951), ki jih je priredila Pavla Šone, opremil in ilustriral R. Hlavaty, »Slovenški narodnici« (1952), ki jih je priredil Jernej Humar, opremil H. Perčič, dr. V. Rupotec: »Praksa Ita-

lij« s Slovenci in Hrvatci (1952), Bevkove »Začudenje oči« (1952), ki jih je opremil Mitja Jerneje, Gradnikove »Primorsko sonete« (1952), ki jim je uvod in opombe napisal Jaro Komac, opremil in ilustriral R. Debenjak, Franceta Magajna »Žalostne zgodbe o veselih Krajevih« (1952), ki jih je opremil Franca Uršič, Jurčičeve »Hči mestnega župnika« (1953), ki jo je priredil Pavle Kalan, opremil France Podrečnik, Gregorčičeve »Alzbrane pesme« (1953), ki jih je priredil Marijan Urbancič, opremil Ljubo Bročič, Bogomira Magajna »Odmetkorakov« (1953), ki jih je opremil R. Hlavaty.

V teh dneh je prišla na svetlo razkošna slikanica v devetbarjem tišku Rudolfa Saksida: »Zgodba o morskom konjičku«. Izide pa tudi

Piše: dr. Bogomir Magajna

zbirka pesmi M. Žnidaričeve: »Človek in zemlja«, ki jo je opremil in ilustriral Lojze Perko. Verjetno izide še v tem letu: R. L. Carson: »Morje okoli nas« v prevodu Draga Rehbergerja.

V načrtu za prihodnje leto so: roman Mimi Maleščko »Bratstvo«, dalje Suhadolnikov izbor slovenskih pesmi o morju, Komacov prevod Djalskega »Djurđice Agićev«, izbor M. Kranjca po priredbi A. Gojkoviča, Gradnikov prevod Petarkinih sonetov z uvodom S. Škerlja, izbor iz primorskih pisateljev Drekonje ali Voutka, morda T. R. Henry: »Bela celina« ali kak podoben prevod v zvezi z morjem in še to ali ono slovensko delo, v kolikor bo doupisale gmatne možnosti.

Knjige tiska založba v izvodih od 1000 do 5000. Od naštetih knjig se prve štiri razprodane. Knjige so razmeroma zelo poceni. Skrbti in težave so velike, kot danes v vsaki založbi. Ni mogoče misliti, da bi v bodoči knjigi razprodajali, če bi povisili ceno. Odborniki in aktivisti založbe so delali večinoma zastonj ali skoraj zastonj. Prav bi bilo, če bi Svet za kulturo in znanost priškolil založbi na pomoč z večjo subvencijo.

Ob 10. letnici ustanovitve nove Jugoslavije čestita vsem svojim zavarovancem in delovnim ljudem

Državni zavarovalni zavod podružnica POSTOJNA

z zastopstvi: Postojna, Razdrto, Predjama, Planina, Rakek, Cerknica, Grahovo, Lož, Bloke, Prestranek, Pivka, Košana, Knežak, Il. Bistrica, Dol. Zemon, Jelšane, Prem, Senožeče, Obrov, Vreme, Sežana, Povir, Dutovlje, Stanjel, Komen, Herpelje, Črnika, Sočerga in Štjak.

Vloga žene v ljudski oblasti

Bistvo demokracije je, da ljudske množice zavestno in neposredno sodelujejo v gospodarstvu in v oblasti, da imajo v rokah oblast in materialna sredstva, da ta sredstva upravljajo in razvijajo z lastnimi silami in tako pripravljajo sebi in prihodnjim rodovom boljše in srečnejše življenje.

Seveda je sestavni del teh ljudskih množic tudi žena in naša socialistična država je uzakonila vse elemente ženine enakopravnosti: pravico do dela, enako plačo za enako delo, pravico voliti in biti voljena itd. In žene niso v majhnem številu vključene v naše družbeno dogajanje. Vsi vemo, kako požrtvalno so sodelovale v oblasti in koliko so žrtvovale v naši ljudski revoluciji. Vemo tudi, da danes dosega lepe uspehe na raznih področjih našega družbenega življenja.

Toda če resno in stvarno razmisljamo, moramo priznati, da je naša žena po zakonu sicer enakopravna, da pa je še dolga pot do tega, da se bo tudi dejansko osvobodila, da se bo odresla občutka manjvrednosti in se bo spoprijela z začetko miselnosti do določenega dela moških, ki jo imajo za nesposobno, da bi sodelovala v upravljanju države. Dokler se vsa družba, zlasti pa žene same ne bodo odresle take miselnosti, ne moremo govoriti o resnični enakopravnosti, ne more pa tudi biti resnične ljudske oblasti brez ustreznega sodelovanja žena, ki sestavljajo tako velik del državljanov.

Eno izmed važnih vprašanj na tem področju je, da žene niso dovolj zastopane v predstavnih ljudske oblasti, pri gospodarstvu, v delavskih svetih, v naši družbeni dejavnosti sploh. To nam kaže, da žene še premalo poznaajo vprašanje svojih ljudskih odborov, da se še premalo zanimajo za gospodarski, politični in kulturni razvoj svojih občin in za splošni razvoj naših družbe. Zal ni malo primerov, da žene same zastopajo stališča, da niso za politiko in da je gospodarstvo stvar moških, žena pa naj samo roditi in gospodinjati.

Naravno je, da je žena mati (saj ji je zato tudi z zakonom zajamčen plačan porodniški dopust, brezplačna pomoč pri porodu, zaščita noseče in doječe matere, pravica do otroških dokladov), toda če hoče biti dobra državljanka in dobra mati, se ne sme omejevati le na ozek krog v družini, v domu. Resnično bo skrbela za prihodnost svojih otrok le tedaj, če bo skrbela tudi za naš skupni napredok, za razvoj in utrditev našega gospodarstva, za blaginja vseh naših narodov.

Bili so primeri, da so odpuščali žensko delovno silo, da so se branili zaposlitvi žene in padli so celo predlogi, naj bi se družinskim očetom izplačeval dodatek za ženo, zato da bo lahko ostala doma. Ljudje, ki tako misljijo, ne vedo, kakšno mestu mora zavzemati žena v socializ-

mu. Naloga družbe, posebno pa žene je, da se bojuje za svojo razbremenitev, za mehanizacijo gospodarstva, za ustanavljanje uslužnostnih podjetij, predšolskih ustanov, šolskih kuhinj itd., da se bo tako laže vključevala v upravljanje države, v politično in kulturno življenje, da se bo izobraževala, strokovno poglabljala in ekonomsko osamosvojila. Otegniti ženo od javnega življenja, od sodelovanja v ljudski oblasti in od raznih oblik socialističnega upravljanja, bi ponieno odtegniti skoraj polovico državljanov od boja za zgraditev socialistizma.

In če žene ne bodo sodelovale v ljudskih odborih, v raznih svetih in zborih proizvajalcev, kje naj se potem bojujejo za svojo razbremenitev in za svojo resnično enakopravnost? Kajti poleg pravic, ki jih imajo v družbi, imajo do držbe tudi dolžnosti. Žene svojega boja ne morejo ločiti od celotnega družbenega dogajanja, od našega celotnega boja na gospodarskem, političnem in kulturnem področju.

Toda naš namen ni doseči samo, da bo žena v raznih odborih sedela. Naš namen je, da bo izvoljena gospodarsko razgledana in politično zavedna žena, ki bo kos svojim nalogam. Kajti zgodi se je, da so se žene na zborih volilcev in v ljudskih odborih zelo malo oglašale, ker

so menile, da niso poklicane, da bi resevale splošne in gospodarske stvari.

Posebno skrb moramo posvetiti ženi na podeželju, ker je ta najbolj izpostavljena raznim kvarnim vplivom in zaostali miselnosti, zaradi česar ima manj tuž nazadnjaščvo največ vpliva. Jasno je, da naš sovražnik dobro čuti, kaj pomeni politično in kulturno prosvetljena žena, ki zavestno prispeva svoj del do družbi.

Nenehno moramo pomagati ženam v ljudskih odborih, v svetih proizvajalcev, v komisijah, v ljudskih in vaških odborih, tako da bodo povsod res delale in da bodo resnino zastopale koristi delovnih ljudi.

Zene na vasi — zadružnice in kmetice — moramo vključiti v družbeno življenje, jim pomagati odkrivati pogled v prihodnost naše vasi, to je v zadružništvo, jim pomagati odkrivati in premagovati lastne pomanjkljivosti ter pomanjkljivosti okolja ter jih navduševati za skupno reševanje nalog, ki nam jih nalaga naša socialistična domovina.

Delavki v tovarni pa povejmo, da je razvoj podjetja odvisen tudi od njenega sodelovanja v delavskih svetih in v upravnih odborih.

Vsem delovnim ženam pokazimo pot, ki vodi k izboljšanju njihovega položaja v družbi. To izboljšanje bodo dosegli s požrtvovalnim delom v predstavnih ljudske oblasti. Edino to je pot k izgraditvi socialistizma, ki nas bo vse pripeljal k lepšemu življenju. Takrat bo ženi družbeno delo, vzgoja otrok in dom v največjo srečo.

Bolnica za ženske bolezni v Postojni pridobitev Primorske po osvoboditvi

V pripravah na praznik, ko preglejemo opravljeno delo in uspehe in ko po tisku seznanjamо javnost z to ali ono ustanovo, tovarno itd., zraslo po osvoboditvi z namenom, da bo služila delavnim ljudem, je prav, da tudi primorske žene pokažemo na ustanovo, o kateri

primorcev, je nedvomno velika in važna pridobitev Slov. Primorja v okviru FLRJ. Vendar spričo majhne kapacitete in vedno večjega doleta žena v bolnico in porodnišnico že sedaj ne zadošča ter je primorana še vedno pošiljati žene v oddaljeno Ljubljansko bolnico. Za-

Kolektiv bolnice brez zdravnika. — V ozadju bolnica.

v javnosti sicer malo slišimo, ki pa o njej govore s spoštovanjem žene širom Primorske. To je bolnica za ženske bolezni in porodništvo v Postojni.

To potrebno ustanovo, ki je primorskim ženam fašistična Italija ne bi nikdar dala, so ustanovili leta 1950. Na iniciativno in vsestransko pomočjo ljudske oblasti ter pod vodstvom požrtvovalnega in sposobnega ravnatelj dr. Lenart Ladislava je bila stavba prejšnje takozvane splošne bolnice preurejena in opremljena tako, da služi sedaj svojemu namenu. Stavba sama in lega niso sicer najboljše, pa tudi oprema je še pomanjkljiva. Predvsem manjka modernih aparatov in instrumentarij. Vendar je klub temu v letu 1952 nudila oskrbo in zdravljenje cca 1.800 bolnicam in zabeležila preko 950 porodov. Pri tako velikem številu bolnic in oziroma se na kapaciteto bolnice (50 postelj) ter pomanjkanju modernejših aparatov so bili le 3 smrtni primeri na 1.800 bolnic. To je vsekakor pojavno za ves zdravstveni kolektiv, ki preko svojega upravnega odbora to ustanovo tudi upravlja. Največ zaslug pri vsem tem pa ima nedvomno specijalist za ženske bolezni in ravnatelj bolnice dr. Lenart, ki nesebično s svojim bogatim znanjem in sposobnostjo noč in dan rešuje življenja in zdravje žena. Vse skupaj pa preveva velika volja pomagati in lajšati bolečine našim ženam in materam.

Bolnica za ženske bolezni in porodništvo v Postojni, ki je ponos

to je skrita želja nas vseh, da se ta bolnica razširi ozir, da se začne misliti na zidanje nove moderne bolnice, ki bo lahko v prihodnosti nudila pomoč in skrbela za zdravje vseh žena širom svobodne Primorje. Da se bo ta naša želja urešnila, nam je porok naša družbe, namesto posujo — mogoče se boste čudili — s sladkorjem. Predno jo pozneje pripravljate, jo samo splahnite.

S. L.

V naših ribarnicah so se pojavile spet ribe in gotovo jih zelo radi kupujete. Ce hočete obdržati ribo več dni svežo, potem jo ocistite in jo znotraj posuji — mogoče se boste čudili — s sladkorjem. Predno jo pozneje pripravljate, jo samo splahnite.

Prva obleka z kratko jopico in tričotinskimi kimono rokavi je zelo praktična, ker jo nosimo pozimi pod plastičem, jeseni in spomladji pa nam nadomešča kostum. Drugi model je spremenljiva obleka za različne prilike. Enostavno je krojena, rokava so dolga, krilo ima spredaj volno gubo, zadaj v sredini šiv. Na dve gumnici ob vratu zapremo oblašči dva, na elastično pristita lepa gumba ali pretaknemo skozenje vezanko.

NAŠE žene

Na novih potih vzgoje naše mladine

(Iz pomenka s profesorico Nardo Zadnekovo v Tomaju)

Skupina internatskih poslopij na tomajskem griču je že objemal mrak, nasičen z vlažno jesensko meglo, ko sem petkal pri profesorski družini Zadnekovi. Sprejela me je asketsko grajena, simpatična gospodinja srednjih let, a živahnega, mladostnega temperamenta. Ljubeznično me je povabila v prostorno kuhinjo: »Pozimi je naša družinska centraia

Prof. Narda Zadnekova s hčerkjo

kuhinja, ker moramo s kucivom varčevati. Na Krasu smo. Zar ne zamerite, da vas kar tukaj sprejemem. Dejal sem, da me to prav nič ne moti; saj me je domačost, ki me je hipoma obstopal z vsem strani, prijetno iznenadila. Z očmi sem bežno pletel toplo prostor in s pohledom srečal z morda trinajstletno hčerko profesorice. Zaupno se mi je smehljala izza velikega kopja knjig in zvezkov, ki so v slikovitem rednu ležali pred njo na mizi. Njena mlajša sestrica pa se je opogurala in me prišla od blizu gledat. Tedaj ju je mamica opozorila, naj se mi predstavita. Tako sem zvedel, da obiskuje starejšo 3. razred gimnazije, mlajša pa hodi v četrtek razred osnovne šole. Prikupljivi, histri glavici, sem takoj uganiš. V tem je vstopil še profesor Zadnek in ko se seznanila, je povedal, da poučuje na tomajski gimnaziji matematiko in fiziko, njegova žena pa slovenščino. Ker mi je bila matematika vedno nesimpatica, sem takoj sklenil, da bom vdržal s slovenščino.

Znaten del socialistično usmerjenega prosvetnega dela je v tem delu Slovenskega Primorja tesno povezan z imenom in delom Narde Zadnekove in njenega živiljenjskega tovarisa Milana. Ko sta leta 1945 služevala na gimnaziji v Herpeljah pri Kožini, je tam Narda ustanovila prvo ljudsko univerzo v teh krajih. Njeno prvo predavanje na tej univerzi je imelo naslov »Žena nekoč in sedan«. Po zaslugi in prizadevanju Zadnekove so se Herpelje takrat ponavale z najbolje urejeno in največjo knjižnico v okraju, ki je bila v dijaksm domu. Leta 1946 pa sta bila Zadnekova premesčena v Ajdovščino, kjer sta z isto vnemo nadaljevala svoje izvenšolsko prosvetno delo. Tudi tukaj je bila po iniciativi Narde Zadnekove kmalu odprta ljudska univerza, ki je zajemala v svoj delokrog vso gornjo Viapavsko dolino. Po svojem plodnem delovanju in obravnavanju ljudsko-prosvetne snovi je bila ljudska univerza v Ajdovščini proglašena za najboljšo v slovenski republike in je bila kot taka tudi nagrjena od prosvetnega ministra.

Od leta 1950 pa vršita zakonca Zadnek svoje kulturno-prosvetno delo v Tomaju.

»Ali vam je bilo žal, zapustiti Viapavsko dolino in se preseliti na kamnit Kras v kraljestvo burje?« me je zanimalo.

»Nisva navajena, iskati oschnejga udobja,« je smeje se odvrnila profesorica. Toda če smo že pri tem, ne smete prezreti, da ima tudi Kras svoje lepote, kakršnih bi drugod zmanj iskali.«

»Na primer — teran,« je šegavo priponil matematik.

»Da, teran je ena izmed najbolj znanih značilnosti Krasa,« je povzela Narda. »Prav tako, kakor recimo, burja. A razglejte se samo po Tomaju in njegovih okolic! Ali se vam ne zdi, da se razgrinja pred vami čudovito lepa oaza sredi okamelele puščave? Pretiravajoči tisti, ki trdijo, da na Krasu ni zelenja. Nimajo prazgodov in džungel, pač pa ljubke

zelenice, njive v ogradah, vrtove ob domovih, cvetje na oknih in tih na sade plemenite trte. V tem okolju se je zibel pesniški duh Srečka Kosevola, ki je znal tako čudovito prisluhiti šeletenju kraških borov.«

»A ljudstvo?«

»Ljudje, dobrni, delavni, zagrizeno vztrajni in zvesti. Ob najinem prihodu v Tomaj sva imela vti, da so prejšnji samostanski lastniki dijaškega internata usmerjali svoje prosvetno delo v šoli, in izven nje preveč enostransko, po načilih, ki so jih predpisovali takratni versko-politični režimi. Ti preosvetni delavci so se pač približevali ljudstvu samo težaj, kadar so ga potrebovali, redkeje ali nikoli pa tedaj, kadar je ljudstvo njih potrebovalo. Zato je med ljudstvom in njimi nastajalo nekakšno razmerje dveh ločenih svetov, od katerih si eden podreja drugega. Posledica takega razmerja je bila, po nastali spremembu v strukturi novega družbenega reda, skepsični odnisi ljudi do šole, ki je pričela mladini utirati razumsko pot v življenje z znanstvenimi pripomočki in realitetnimi oprijemljivostmi.«

»Potem takem ste naleteli na nasprotnike?«

»Tega nočem trditi,« je odklonila profesorica. »Pač pa sem uvidela nujno potrebo, da moramo prosvetni delavci odstraniti umetno ustvarjeno distanco med ljudstvom in šolo. Izvenšolsko delo je najzanesljivejša pot do ljudstvu in njegovega začpanja. Profesorice sem organizirati gospodinjske tečaje, judskoprosvetno delo v kulturno-umetniškem društvu, pevski zbor, ljudsko knjižnico, poljudna predavanja. Moj mož je ustanovil fotokrožek na gimnaziji, imamo folklorno skupino in celo dijaško ljudsko univerzo, na kateri predvajajo tretje- in četrtošolci nižješolcem in izvenšolskim poslušalcem. Tako prihajajo na ta predavanja starši dijakov, starejša mladina iz vasi in estali. Ena izmed starejših profesorice poučuje v prostem času bodoče gospodinje in materje v ročnih delih. Vsi ti in taki pojavi so ogromno prispevali k potrebnemu zbljanju doma in šole.«

»Ali imate pri svojem delu kakde druge ovire in težave?«

»Sodobna šolska vzgoja mladine je usmerjena v tako imenovani načorni pouk. Prosvetarji pravimo temu: kabinetno delo. Zato bi nam bilo nujno potrebitno več in bolje urejenih delavnic, fizikalnih, kemičnih, prirodoslovnih in drugih eksperimentalnih pripomočkov. V meddelarstvu bi na primer lahko dosegali veliko več in boljših uspehov, če bi imela šola na razpolago ustrezeno orodje in material. Prav tako pogreša foto-krožek aparativ, filmov, plošč in kemikalij. Dijaki so navdušeni za nazorni pouk v kmetijstvu.«

»Ali imate veliko vojnih sirov v internatu?«

»Trenutno jih je 60. Tem posvemo posebno skrb, ker jim moramo tako rekoč nadomeščati starše. Večinoma so nižješolci. Oskrbovani so prav dobro in imamo med njimi nekaj izredno nadarenih učencev.«

»Kolikor učnega kadra imate v zavodu?«

»Samo osem nas je. Premalo za nad 200 učencev, ker nobeden izmed nas ne omejuje svoje službe samo na šolsko delo. Vsi so požrtvalni prosvetni delavci in brez nihove pomoči in sodelovanja bi ne mogla izvesti nobene izvenšolske prosvetne inicijative v začlenjenem obsegu. Prosim, če boste o tem kaj pisali, ne pozabite tega poudariti.«

Žena, ki je z vzorno vestnostjo ter ljubeznično opravlja poklic solnice in ljudske prosvetne delavke ter ženo in matere, se je podvzala k štedilniku, da bi preprečila nekako kuhanjsko nezgodbo ter s tem nekoteno dozak

Drzno dejanje

Bilo je tiste spomladi, ko so se samo ptički veselili topih dni, ne pa ljudje. Kajti tujec je prišel v deželo in selil slovenske ljudi v internacijo.

Iztok je sedel na vrhu griča in gledal, kako hodijo otroci v šolo, starši, žene in otroci pa s culami v rokah in zapuščajo svoj rodni kraj. Iztok ni hodil v šolo, ker je bila italijanska. Doma se je skrivaj učil slovenščine.

Ko je tako nekega dne sanjaril na svojem prljubljenem prostoru, se je za njim nekaj zganilo. Bil je mož,

videl, da pelje drugam, za njim pa še Ivan, čeprav jé avto vozil z največjo hitrostjo. Padel je na tla in negibno obležal. Odpeljal sem se k njemu in ga pobral. Med tem so pritekli še drugi učenci. Vsega opraskanega, krvavega in blatnega smo odpeljali k zdravniku, ki je ugotovil, da ima pretres možganov. Med tem je prišel nasmejanega obretja na prikolico. Na ovinku je avto namreč ustavljen Tone, ki se je peljal kot tretji na prikolici. Na ovinku je avto namreč ustavljen Tone, ki se je peljal kot tretji na prikolici. Na ovinku je avto namreč ustavljen Tone, ki se je peljal kot tretji na prikolici. Na ovinku je avto namreč ustavljen Tone, ki se je peljal kot tretji na prikolici.

Napisal MRAMOR JANEZ
uč. III. raz. gimn.
iz Sv. TROJICE

ŽICE NAS LOČIJO, SRCA NAS VEŽEJO

TRST, biser morja, kraj, kjer so padle naše žrtve, nam hočejo vzeti! To gnušno dejanje mora vznemiriti tudi najbolj miroljubnega državljanina. V Trstu žive naši ljudje in tam živi tudi slovenska beseda, čeprav jo zatirajo. Še nismo pozabili grozot druge svetovne vojne, še vidimo v duhu goreče vasi, požgana naselja in porušene domove. Povsod divljam zemlje lačni in podvijani tujci in mučijo naše najboljše ljudi, streljajo talce in vlačijo Slovence v taborišča, fašistične mučilnice. In prav ti tujci, Italijani, nam hočejo dares vzeti Trst. Sravnova za naše zavezničke, da so zapleteni v to umazano zadevco.

Prav tako so pri nas osovraženi Nemci, ki so nam vzel Korosko, zibelko našega slovenstva. Kakor ogenj na Olimpu, tako bo večno v nas živel plamen ljubezni do te slovenske dežele, ki bi morala biti naša.

Kaj bi zdaj rekla, če bi se živila, naša velika pesnika Prešeren in Gregorčič? Verjetno bi spesnila veliko pesmi, ki ne bi bile všeč našim sovražnikom in grabežljivcem. Toda mi Slovenci in naši bratski narodi ne bomo nikdar dovolili, da bi nam zopet storili tako veliko krivico.

Napisal SELES EGDIJ,
uč. IV. r. gimn. v ILIR. BISTRICI

ki je imel kapo in na njej rdečo zvezdo. Prosil je dečka naj pokliče mater. Ko je mati prišla, je odpeljala tujca v hišo in mu obvezala roko, ker je bil ranjen. Iztoku je mati povedala, da je to junaski fant, ki se bori v hribih proti tujcem. Takrat je Iztok sklenil, da bo tudi on posnemal partizane.

Toda Iztoka so fašisti nekoč odgnali z doma. Premisljeval je, kako bi učel. Ponoči je našel luknjo v ograji. Več dni je tavol po gozdu, predem je zagledal domačo dolino. Toda tja ni šel, ampak se je v gozdu skril. Tako je nekoč zagledal partizane in med njimi je bil tudi tisti fant, ki mu je mati obvezala ranjeno roko.

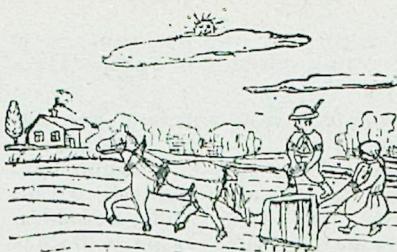
Ko je Iztok povedal svoj doživljaj, mu je komandant stisnil roko in ga sprejel v svojo četo. Na glavo so mu dali lepo kapo, ki je imela rdečo zvezdo. Iztok je postal kurir. Tako se mu je izpolnila največja želja.

Napisal ŠAVLI RADKO
iz Zatolmina

NEPREVIDNOST

Skozi šolska vrata so se usuli učenci nižje gimnazije. Razšli so se po cestah na vse strani. Ob cesti je stal avtomobil, ki je peljal električne drogove. Dijaki so izpravili Šoferja, kam bo peljal. »Proti Sv. Trojici« je bil odgovor in že so trije zlezli na prikolico. Kmalu je avtomobil odpeljal. Peljal sem se s kolesom in videl, da je avto zavil proti Bloški polici. France je takoj skočil iz avtomobila, ko je

Napisal ČERNE STANKO, učenec I. razreda osn. šole iz Strunjana pri Izoli.

Tole risbico je napisal TAVCAR DANILO, učenec 4. razreda osn. šole v DUTOVLJAH in ji je dal naslov »Jesenjska setev pšenicek. Toda naš Danilo ni samo risar, ampak piše tudi pesmice. Na ogled mi je poslal svojo najnovejšo pesem o Trstu, ki pa je žal predolga, da bi jo celo priobčil. Povedal pa vam bom eno kitico iz Danilove pesmi:

Zdaj pa s Trstom barantajo, da ga Italijanom dajo.
Tito pa vojsko skupaj spravi in ob mejo jo postavi.

Zlogovna križanka

Vodoravno: 1. potuječa skupina trgovcev v puščavah, 4. majhno okence, 5. egipčanski sončni bog, 6. osebni zajmek, 7. brezalkoholna pičica, ki jo pijemo zjutraj, 8. drevo, čigar evteje nam da zdravilni čaj, 9. naša pristanščica ob severnem Jadranu, 10. kratica za »Glavni odbor«, 11. polovica zime, 12. partizansko ime tovariša Tita, 13. hrbtna kost.

1	2		3
4			5
6		7	
	8		
9			10
11		12	
13			

Navpično: 1. delati vodo kalno, 2. boleča poškodb, 3. priroda, 7. vrsta pokrivala, 8. kamenita pokrajina v Dalmaciji, 9. del noža, 10. mesto ob naši meji, ki je postalno krivični pleh tujih imperialistov, 12. nasprotno od sedežnic.

Zlogovna križanka se rešuje prav tako kot navadna, le da ustavimo v vsako polje po en zlog namesto črke!

Rešitev ugank iz prejšnjih številk

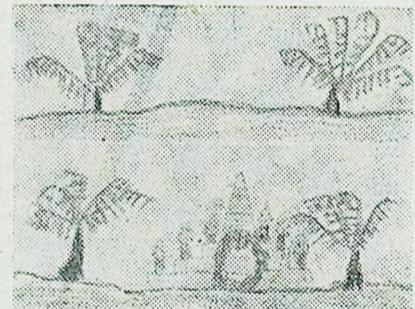
RESITEV PIONIRSKE KRIZanke

Vodoravno: 1) mat, 4) boštan, 6) raki, 7) os, 9) ena, 10) iti, 11) pa, 12) Ivan, 13) tiger, 15) bor.

Navpično: 1) moka, 2) ali, 3) ta, 4) Banat, 5) notar, 6) rep, 8) sin, 10) iver, 12) Igo, 14) (r) ib (a).

KRIŽANKA: 1) raki, 2) Amur, 3) kura, 4) Irak.

POSETNICA: A. ŠPORT — poklic, poštar.

V predsobi se je Korolenko nenadoma spomnil Agatje Semjonovne Popove, ki mu je tako rano sporočila, naj nemudoma pride k polkovniku. Ceprav ni vedel, kako se imenuje in kakšno delo opravlja v tem poslopu, je slutil, da je iz najbliže polkovničke okolice. Na obešalkunu v predsobi je zagledal rumeno žensko čepico in njena privlačna pojava mu je stopila pred oči. Njegova tajinstvena jutranja obiskovalka je imela namreč na sebi rumeno bluzo in nedvomno je bila ta čepica njena.

»Kje neki tiči, da je ni videti?« je pomislil. Korak mu je skoraj zastal, ko je zaslišal iz polkovničke pisarne njen glas. Torej le! Pospešil je korake, kakor da bi se bal, da ga ne bi kdaj zasačil, da prisluškuje.

Pri zajtrku je Korolenko premisljeval o pogovoru s polkovnikom. Nikakor ni mogel doumeti njegovega predloga, po katerem se bo moral odpeljati na letališče in vaditi v skakanju s padalom.

Ali se bo moral udeležiti tveganega poleta?

In kam?

Zakaj?

Na ta in še druga vprašanja si ni mogel odgovoriti, ceprav je do skrajnosti napenjal svoje možgane. Saj niti ni vedel, zakaj je prepotoval ogromno razdaljo med Moskvo in Pekingom! Vedel je le to, da se je moral v Pekingu javiti pri konzulu in povelenju izpostavate NKVD, polkovniku Josifu Fjodoroviču Kudrnjacevu, kar je tudi storil.

Kaj namerava z njim polkovnik Kudrnjacev?

Nazaj v Moskvo ga pot verjetno ne bo vodila. Za pot nazaj bi se lahko zopet poslužil vlaka, iz vlaka pa ni mogoče v ni potrebno skakati s padalom!

Torej kam in s kakšnim namenom?

Nenadoma se je pred njim pojavit šofer veleposlanštva.

»Polkovnik Kudrnjacev sporoča, da je avto pripravljen.«

Mehanično je vstal in vili vase zadnje ostanke čaja, nato pa sledil šoferju v udobno limuzino sovjetske izdelave. Ce bi se ob svojem prihodu v Peking razgledal iz razmajnega Chervoleta, bi opazil, da se pelje po že znani široki in prašni cesti, ki vodi mimo postaje. Pred postajo je šofer

Posta strica Mihe

Tudi danes imam veliko pošte, zato mi ne zamerite, dragi moji pionirji, če ne boste prav vsi prišli na vrsto. Zatrdno obljudim, da bom prihodnjič izpraznil vso mapo, to je odgovor na vsa vaša pisma.

Zdaj pa poglejmo, kaj sta nam napisala ALDO in STANKO DERENČIN iz SMIHELA pod Nanom. Zelo vesela sta bila, da sem objavil njuna spisa, še bolj vesela pa, da bosta dobila vsak svojo hranilno knjižico. Obljudila sta, da bosta zdaj še bolj pridno sodelovala. Pravita tudi, da se večkrat spominjata pionirke Ondine Majcen iz Trsta in da ji želite veliko uspeha. Pozdrave pošljata tudi pridnini uangkanjem iz Sv. Trojice, s katerimi bi se rada seznanila. Upajmo, da se jima bo želja kdaj izpolnila! Stric Miha vama pošilja prav lepe pozdrave in je prepričan, da bosta držala besedo, to je veliko pisala.

Iz LOŽIČ pri Anhovem piše danes prvič ŽNIDERŠIĆ ANDREJ. Pričožil je tudi rešitev dopolnjevaleke in risbo Soče, ki teče skozi njenih dolin. Risbe vam prav tako ne bom mogel pokazati, ker jo je Andrej napisal na črtastem papirju. Sicer hodi naš Andrej v 3. razred osnovne šole in vem, da danes ni pisal zadnjič, ampak da se bo še oglasil.

Drobno pisemce in rešitev križanke je poslal MAVRIČ TONE iz DOBROVEGA pri Novi Gorici. Piše, da prebira Slovenski Jadran, ki mu zelo ugaja. Živi v Brdih, prav na zapadni meji naše države in nam pošilja vsem skupaj prav pristrne pozdrave. Obljudil je tudi, da se bo spet oglasil. Tudi stric Miha pošilja lepe pozdrave prav vsem pionirjem v BRDIH in upa, da bodo še pisali.

Pionirji iz SV. TROJICE so poslali 21 rešitev križanke. Čudno pa mi zdi, da nihče nič ne piše, pa tudi še nobenega kartončka za hranilno knjižico nisem prejel od tam. Menda nimajo z reševanjem toliko dela, da ne utegnejno?

Iz POSTOJNE, in sicer iz prvega razreda prebira Slovenski Jadran, ki je Erminina sestra, le da hodi v šolo na Prestranku. Pravi, da bereta poleg našega kotička tudi zanimivosti, novice in zdravniški kotiček, ki ji je posebno všeč. V šolo hodi rada, ker imajo dobrega učitelja, stric Miha pa upa, da se tudi dobro uči, čeprav tega sama ni omenila. Saj boš še kaj pisala, kaj ne, Anica?

O

Da zelo rada prebira Slovenski Jadran, ki je Erminina sestra, le da hodi v šolo na Prestranku. Pravi, da bereta poleg našega kotička tudi zanimivosti, novice in zdravniški kotiček, ki ji je posebno všeč. V šolo hodi rada, ker imajo dobrega učitelja, stric Miha pa upa, da se tudi dobro uči, čeprav tega sama ni omenila. Saj boš še kaj pisala, kaj ne, Anica?

O, zdaj pa stara in dobra znamanca, naša pridna mala dopisnica iz ZATOLMINA. Seveda ste ugimali, da sta to NADICA in RADKO ŠAVLI. Radko piše, da v teh dolgih jesenskih dneh rad vzame v roko knjige ali časopis, seveda če se je prej naučil vse za šolo. Tudi radio radi posluša, nikar pa ne mislite, da je sovražnik zoge. Prav rad jo brcal!

Tokrat pa tvoja risbica mi primerila za objavo, dragi Radko, saj sem že tolifikrat napisal, da risbe ne smejo biti narisane na črtastem ali celo karirastem papirju. Pa drugič, kajne?

Prav isto velja za Nadičin »bus«, čeprav je sicer dober. Objavil pa bom lahko njeni dopolnjevalko. Tudi Nadica piše, da rada

zavil na desno po ozki in umazani ulici, dokler se ni na velikem in z redko travo porastlem trgu avto nenadoma ustavil. Soferju je ušla krepka sibirská kleščica in že je odkril motor ter ga pričel pregledovati. Korolenko je spoznal, da bo trajalo dobre četrte ure, preden bo okvara odstranjena.

Tega mu ni bilo treba dvakrat reči. Izstopil je iz avta in se z rokama v žepih pričel razgledovati po prostranem in od vročega sonca obsijanem trgu. Njegovim očem se je nudil pogled na pisano in razgibano množico, kakršno je više včeraj, ko je izstopil iz brzovlaka Mukden — Peking. Pozornost mu je vzbudil potujoči cirkus, ki je razkazoval radovednječ umetnike svojih članov v njegovi neposredni bližini. Spored ni bil posebno bogat. Spleti deček je izvabil glasbilu, ki ga je Korolenko prvič videl, otočne zvoke brez vsakega ritma. Ce ne bi bil Korolenko prvič na Kitajskem, bi vedel, da se imenuje svojevrstno glashilo »erh sien« in da ga prinesli na Kitajsko Tatari. Glasbilo je bilo zelo preprosto: na dolgem vratu in rezonančnem trupcu, izdolbenem iz kosa lesa, je bilo napetih dvojnih strun, na katere je deček brenkal s kamenčkom. Dečkova mati in sestra sta razkazovali na poniju svoje jahalne sposobnosti, nekoliko starejši brat pa je uganjal nekakšne norčice s psi. Ves spored, če ga je bilo mogoče tako imenovati, je vodil oče, ki je neumorno pokal z bičem zdaj slepemu dečku, zdaj njegovemu bratu, pson, ponju in materi s sestro. Dober streljal od tod je neki ljudski pesnik na enostavnem govorniškem odru z gromovniškim glasom skoraj hipnotiziral svoje občinstvo z balado verjetno lastnega izvora. Med vso to raznobarvno množico so se navljo rani ura prerivali trgovčiči, kuliji, tekači in vojaki. Sončni žarki so postajali vedno bolj žgorči in trg se je polagoma zavijal v en sam oblak prahu.

Korolenko se je že hotel vrnilti k avtu, ko mu je šofer naznani, da je vozilo zopet nared. Do letališča ju je peljala pot skozi prase in umazane ulice do starodavnih mestnih vrat in nato po razdrapanem kolovozu, ki je prej spomnjal na poljsko pot kakor pa na prometno žilo med mestom in letališčem.

-3-
ZADEVA

BOJAN SINKO

Dosedanja vsebina: Slovenec Ivan Oblak, ki je bil rojen v Ameriki, — po svojih potnih listinah Ivan Ivanovič Korolenko, višji uradnik trgovinskega ministrstva ZSSR —, je prispeval iz Moskve v Peking, kjer ga je sprejel konzul in povelenju izpostavate NKVD, polkovnik Josif Fjodorovič Kudrnjacev.

Tovarne, podjetja, ustanove in zadruge pošiljajo

delovnemu ljudstvu Jugoslavije ob Dnevu republike mnogo iskrenih želja za nadaljnji napredek v izgradnji socializma

Postojna

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR
OKRAJNI KOMITE ZVEZE KOMUNISTOV SLOVENIJE
OKRAJNI ODBOR SZDL
LJUDSKI ODBOR MESTNE OBCINE
MESTNI KOMITE ZVEZE KOMUNISTOV
MESTNI ODBOR SZDL
ZAVOD ZA KOMUNALNO DEJAVNOST
LESNO INDUSTRJSKO PODJETJE
GOZDNO GOSPODARSTVO
MESTNO PODJETJE »KINO«
MESTNO GOSTINSTVO
JAMSKA RESTAVRACIJA
MESTNA PEKARNA

Rakek

KOLARSKO-KOVAŠKO PODJETJE

Slivje

KMETIJSKA ZADRUGA

Anhovo

TOVARNA CEMENTA IN SALONITA

Ljubljana

VELETRGOVINA »PREHRANA«, TITOVA 15

Črni vrh nad Idrijo

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR

Podgorje

KMETIJSKA ZADRUGA

Materija

KMETIJSKA ZADRUGA

Prestranek

SLOVENIJA ZIVINOPROMET
REPUBLISKA KOBILARNA »LIPICA«

Nova Gorica

OKRAJNI ODBOR ZVEZE KOMUNISTOV
OKRAJNI ODBOR SZDL

Sečovlje

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
RUDNIK CRNEGA PREMOGA
KMETIJSKA ZADRUGA

Piran

LJUDSKI ODBOR MESTNE OBCINE
PIRANSKE SOLINE
TRZASKA ZAVAROVALNICA
MESTNO TRGOVSKO PODJETJE
LADJEDELNICE
AVTOBUSNO PODJETJE
PLINARNA
TOVARNA MILA »SALVETTI«

Portorož

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
KMETIJSKA ZADRUGA PORTOROŽ-SV. LUCIJA
TRGOVSKO PODJETJE »PRERAD«
PROIZVODNJA ZACIMB »ZACIMBA«

Marzige

KMETIJSKA ZADRUGA

Dekani

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
KMETIJSKA ZADRUGA

Šmarje

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
KMETIJSKA ZADRUGA SMARJE
KMETIJSKA ZADRUGA NOVA VAS PRI SMARJAH

Izola

LJUDSKI ODBOR MESTNE OBCINE
DELAMARIS
TOVARNA SARDIN »EX AMPELEA«
TOVARNA SARDIN »ARRIGONI«
ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE »ELTE«
GRADBENO PODJETJE »EDILIT«
TRGOVSKO PODJETJE »PROGRES«
OPEKARNA »RUDA«
KMETIJSKA ZADRUGA
MESTNO GOSPODARSKO PODJETJE

Divača

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
OKRAJNO MIZARSKO PODJETJE
KRAJEVNI ODBOR SINDIKATA ŽELEZNICARJEV

Prem

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
KMETIJSKA ZADRUGA

Vreme

KMETIJSKA ZADRUGA

Pivka

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR

Hruševje

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR

OBČINSKI ODBOR SZDL

Maribor

MESTNI LJUDSKI ODBOR

Ruše pri Mariboru

TOVARNA DUSIKA

Ajdovščina

TOVARNA POLJEDELSKEGA ORODJA LOKAVEC
SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE »PRIMORJE«

Črni kal

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR

Koper

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR
OKRAJNI ODBOR ZVEZE KOMUNISTOV
OKRAJNI ODBOR SZDL
LJUDSKI ODBOR MESTNE OBCINE
OBČINSKI LJUDSKI ODBOR KOPER-OKOLICA
PODJETJE »VINO«
VELEBLAGOVNICA »OMNIA«
TISKARNA »JADRAN«
ZADRUZNO PODJETJE ZA IZVOZ IN UVODZENJE »FRUCTUS«
VELETRGOVINA Z LESOM »BOR«
MESTNO TRGOVSKO PODJETJE »EGIDA«
TOVARNA METEL IN SCETK »ISTRÀ«
TRGOVINSKA IN GOSTINSKA ZBORNICA
MESTNO TRGOVSKO PODJETJE »MA-NA«
MESTNO PODJETJE LOKALNEGA GOSPODARSTVA
TOVARNA POHISTVA »STIL«
MERCEDES BENZ
ISTRÀ BENZ
INVALIDSKO PODJETJE »TOBAK«
INTEREVROPA — MEDNARODNA SPEDICIJA
MESTNO GLEDALISCE
PLESKARSKO DEKORATERSKA ZADRUGA »ISTRÀ«
MESTNA KLAVNICA
PODJETJE ZA RAZDELJEVANJE FILMOV »GLOBUS«
AUTOPODJETJE »ADRIA«
SPLOŠNA TRGOVSKA
HOTEL »TRIGLAV«

Bogat spored smučarskih prireditev na Primorskem

Nedavno je bila v Idriji druga letna skupščina Primorske smučarske poduzeze, kjer smo posebno pogrešali zastopnika »Bramku« iz Solkana, Postojne in Bovca. Smučarsko zvezo Slovenije je zastopal tovarij Lovšin.

Funkcionalni poduzeze so najprej podali izčrpna poročila, po katerih se je razvila živahnata razprava glede najbolj perečih vprašanj, posebno pa glede razširjenja smučarstva na Primorskem, ki dalec zaostaja za drugimi predeli Slovenije, čeprav imamo za njegov napredok najboljše pogojo in najlepše smučarske centre, kakov so Livek, Vojsko, Loka ter Črna vrta. Pot smučarstvu bodo morala za enkrat še utirati TVD. Poduzeza ima sedaj samo 4 registriranih članov, in sicer »Rudarc Idrija«, »Matador Livek«, »Železničar« iz Nove Gorice in »Branik« iz Solkana.

Določili so tudi, da za registracijo enet odpade vsak prispevek, za nove prijavljence pa se plača 10 dinarjev vpisnine, 20 dinarjev za legitimacijo in 20 dinarjev letne članarino. Že prijavljeni člani plačajo letno leto samo 20 din, kjer je všeč tudi članarina za Zvezno. TVD prijavlja samo člane posameznike, za katero veljajo iste dnevne obveznosti.

Po razrešnici stacemu odboru so vseči izvolili prejšnjo upravo pod vodstvom tovarjcem Murovcem Stankom, predsednikom, tov. Logarjem Sr., tajnikom, tov. Troho Dimitrijem.

Sport po svetu

Franc Hölbl je postavljal pred nedavnim tri nove rekordi v dviganju teži. V olimpijskem troboju znaša njegova znamka 419 kg, kar seveda niso maja solze. Hölbl je po rodu Dunajčan in tehta 125 kg. Med dviganjem teži mu morajo vselej zaigrati kakšno sentimentalno pesem. Dunajčani so pač Dunajčani!

Jirina Neklowa, ki nastopa v neki angleški reviji na Škofji, je bila 1948 tretja na olimpijskih igrah in četrta na ženskem svetovnem prvenstvu v umetnem drsaju. Po rodu je Čehinja in po posrednih zapadnih listov se zanjo zelo oglašuje ameriške in angleške filmske družbe. Tuši televizija si od nje mnogo obeta, saj ne slavi Jirina samo kot umetnica na ledu, temveč tudi kot izredna lepotica.

kot blagajnikom in tov. Gelobom Mirotom kot propagandistom.

Sprejeli so naslednji smučarski kalendar za bližnjo sezono:

Društvena prvevusta, včestvi pionirska, naj društva izvedejo takoj, ko bo zapadel prvi sneg.

9. in 10. januarja okrajno prvenstvo Tolminške na Livku v organizaciji »Matajurja«.

16. in 17. januarja podzvezno prvenstvo v vseh disciplinah, kakor lajni in po istem točkovjanju, v Idriji v izvedbi »Rudarja«. V prvem slabih snežnih razmer se prvenstvo prenesa na Vojsko pod istimi pogoji. Poduzeza bo organizirala prevoz tekmovalcev od Logatca in od Bovca.

24. januarja meddržavni tek tek skoki na Lokvah v izvedbi »Železničar« iz Nove Gorice.

30. in 31. januarja republiško prvenstvo.

7. februarja meddržavne tekme TVD Postojna.

14. februarja patrolno tekmovanje »Partizanac«, verjetno v Kočevju.

7. marca meddržavno tekme v amuku na Livku v izvedbi »Matajurja«.

21. februar se rezervira »Rudarje« iz Idrije za izvedbo meddržavnega tekmovanja v Črnem vrhu s sodelovanjem tekmovalcev iz Kopra in Trsta ali za izvedbo republiškega prvenstva kovinjarjev.

Ker bo letos dovolj smučarskih učiteljev, so sklenili, da se enote same dogovorijo med seboj za izvedbo tekajev.

Skupščino, ko so storili vse konkretno ukrepe za razvoj smučarstva,

so zaključili z upanjem, da bomo že letos napraviti zoper korak naprej in dosegli tudi vidnejše uspehe na republiških tekmovalcih. L.S.

Ocenjevalna vožnja motoristov koprskega okraja

Na čast Dnevu republike bo organiziralo Auto-moto društvo v Kopru ocenjevalno vožnjo motoristov koprskega okraja. Dirke bodo na proggi Koper-Izola-Portorož. Začetek 29. novembra okrog 14. ure.

IX. državno šahovsko prvenstvo

V tork se je začel v Zagrebu šahovski turnir za državno prvenstvo, ki je že deveti po osvoboditvi. Na tej pomembni šahovski prireditvi sodelujejo trije velemojstri (Gligorić, dr. Trifunović in Pire), šest mednarodnih mojstrov (Fuderer, Puc, Matanović, Milić, dr. Nedeljković v Rabu), šest mojstrov (Bogdanović, Djurašević, Janošević, Nikolic, Preinfalk v Udvovču) ter trije mojstrski kandidati (Bulat, Dimic in Marić). Naslov državnega prvaka brani velemojster dr. Trifunović.

Nogometna senzacija XX. stoletja

V sredo je bila v Londonu pred 100.000 gledalci z napetostjo pričakovana nogometna tekma med trenutno najboljšima nogometnima reprezentancama Evrope Anglijo in Madžarsko. Anglija — rojstna dežela nogometa je doživelata katastrofalen poraz 3:6 (2:4). Ta rezultat predstavlja nogometno senzacijo XX. stoletja, kajti Angleži še niso bili na svojih tleh še nikoli poraženi!

Madžari so prikazali sijajno igro, zlasti pa je ugajal napad. Najboljši igralo v njihovem moštvu in sploh na igrišču je bil Puskas. Angleži so imenovali nogometni fantasta.

Tekmi je prisostvovalo 250 novinarjev, potek pa se premagal v 14 jezikih in po televiziiji.

BARBA VANE PRVI...

Res imam zadnjega časa »Pogolo«. Kamorkoli grem mi že »kapita« kakšna »disgracija«. Prejšnji teden sem pod Triglavom poščeno obdrgnil kožo, ta teden pa sem že dvo-krat šrbunknil v morje pri Semeđi zaradi gosta megle. Saj nič ne rečem, če bi kadil, ker bi jo kar v pipu nabasal... Koga? »Pogolo« in meglo hkratu, da bi mi že enkrat dali mir. Pred poslopjem Kmetijske zadruge sem poprosil znamca, da bi mi posodil hlače. To je slišala mlada, rdečeljena dica — graciča — in mi hitro ponudila — svoje hlače. Kot kulturen človek sem zardel in se v zadregi ozrl v zrak. Na zidu poslopja sem presenečen kralj: Albergo Venezia. »Kako ali uni Kmetijska zadruga, kot skromno piše na deski nad vhodom,« sem dejal navzočim. Ti pa so samo skomignili z rameni. Jaz pa sem se razkulil: »Miganje gor, miganje dol, prav bi pa le bilo, če bi tisti le napis poslali -tja, kamor spada — v Benetke.«

Se se nisem dobro zavedel, ko sem ed Sv. Antona zaslišal zelo razglašene akorde stare in nove godbe. Zvedel sem, da člani stare in nove godbe, ki imata vsaka svojega učitelja, slabko akpirajo besedo »akord« in se ne morejo zediniti, kateri od učiteljev bo vodil skupen nastop. Član stare godbe, ki je tudi član ZK, je dejal mladim, da nič ne zna. Dvakrat sem moral vprašati, če sem prav razumel: zakaj pa so se mlački učili? Menda ne zato, da bi sedaj — nič ne znali!!!

Huda je že človeka piči muha in mu vbrizgne strup, ki se imenuje: ruši in podiraj. Za to bolezni jo je pred časom obolel Aldo Jakomin. Toliko časa je rovaril, da ga je kolektiv izključil. Mislite, da je potem dal mir?! Kaj šel! Okužil je še Marija Jakomin in Vilka Turka. Kolektiv pa je tudi sedaj

edločno nastopil: Em, em, tri, pa sta bila zmanj še ta dva. »Naj živi mladi kolektiv!« sem zaploskal, Matruš Jakomini, ki se je kvalificiral, da brez nujega ne bodo nič napravili, pa sem dejal: »Si videl, »okolo«, da so dobro napravili tudi brez tebe, in da bodo na odrnu še boljše.«

Z prejšnji teden so me povabili v Ankar, naj običena nujna turistični kraj. Tako lepo so v vabihi opisali lepote tega kraja, gostiln, bifev, zdravilišč in kopališča, da sem naenkrat postal želen, bolan in zaljubljen. Kako tudi ne. Le predstaviti si sedaj pozimai vse tiste privlačnosti za oko, želodec in srce...

Tako ob prihodu sem hotel obiskati šolo. Predstavljal sem si, da morajo imeti res lepo šolsko poslopje. Vprasil sem nekega Ankarance, kje je, in zvedel, da je v hrribu nad cesto. Napotil sem se po zelo lepo asfaltirani cesti. Skoro sram mo je bilo stopiti pred učiteljici, tako blaten sem prisopihal na dvorišče. Pa sem se takoj potolazil, ker sem ugotovil, da so tudi sami sramujela — majhne učilnice. Skoro, da sta se mi zasmilili, ko sem ugotovil, kje morata poučevati. Saj se za gibanje ni prostora. Imel sem vtič, da se tu skoro malo preveč skrbi za vtiče, ki posedajo in kvartajo po gostilnah kot za šolarje in učiteljstvo. Ko sem ta vtič povedal nekemu Ankaranu, je dejal: »Jemaš pienamente razon.« »Kako pa,« sem potrdil, »si že sedaj, da jest Vane kedaj »zbratljum«? Nikoli.«

Do vtiča sem že bil sit vsel takih in podobnih »dobrin,« čeprav mi je v želodcu krutilo, kot oddaljeno grmenje. Tedaj se mi je posvetilo: O, nebeska misel in Idrijski žlikrofi! V žepu sem otiral vabilo Idrijanov: »Tovariš Vane! Pusti tiste rube slane. Vri noge čez rame. V Idriji imamo zato žlikrofov polno hram.« Kar čez Kraško brusijo in

RADIO KOPER

SOMOTA, 28. XI.: 13.45 Lahka in zabavna glasba; 14.15 Sport doma in po svetu; 18.15 Zabavni orkestri; 21.00 Radijski roman: I. Stone »Slo po življenju (VI. nadalj.) 21.30 Izbrano svetje z domače greda; 22.00 Akademija ob Dnevu republike. — **NEDELJA, 29. XI.:** 8.30 Za naše kmetovalec; 9.00 Z veselim ritmom v nedeljsko jutro; 9.20 Mladinska oddaja: F. Bevk »Mali upornik ter pogovor s pionirji; 13.45 Glasba po želji; 15.00 Ob Dnevu republike; 15.30 Spored priljubljenih motivov;

Za dobro voljo

UTEMELJITEV

»Oltioženec, kako ste si predpraznili ukrasti kolo na pokopališču?«

»Mislit sem, gospod sodnik, da je lastnik umrl.«

MALI PREMETENEC

»Mama, kaj je hujše, če ma avto poviži, ali če si hlače strgal?«

»Kako moreš govoriti takšna nemnost! Seveda je mnogo hujše, če te poviži avto.«

»Vidiš, mama, kakšno srečo sem imel, da sem si samo hlače strgal!«

»Ali si že doživel kdaj železniško nesrečo?«

»Da, nekoc sem v predoru poljubil namesto zaročenke starega.«

»Ali boš šel z moje hruške, ti poleti! Res ne vem, kaj bi dejal tvoj oče, če bi te zdajle videl?«

»Saj ga lahko vprešate. Na sosednjem drevesu je!«

kamencu sem je ubral in se zviška spustil v Idrijo, kjer sem avdel čudne reči. Ljudi kar na debelo posiljajo v posebne »tečaje,« prej pa morajo opraviti sprejemni izpit — na sedišču. Na tečaju so poslali bivšega ravnatelja. Vajeniško šolo kar za pol leta. Za krajšo dobo je odšel tudi skladničnik nekega zadružnega podjetja. Z odličnim uspehom je opravila izpit tudi bivša včelišča idrijskega okraja »Zlati sonček« z Vojskega. Ker ima dobro zaslombu in velik ugled, so mu prej dovolili, da bi po možnosti upropstil še eno podjetje, pri katerem ima že sedaj glavno besedo. Upamo pa le, da bo prej dobil poziv za »tečaj,« da ga bomo po polletnem izpolnjevanju lahko postavili še na kako višje mesto, ker take ljudi v Idriji res nujo potrebujemo. S seboj bo vzel tudi svojega pravnega referenta, da bosta laže preštudirala vse zamotane paragrafe naše zakonodaje in pogruntala, kje bi se dalo že kaj zaslužiti — »izboljšati,« da bi si ta okrajni veljak že enkrat lahko postavil toliko zaželeno hišico. Vsi prijatelji mi bodo morali tudi še nadalje pomagati, posebno potem, ko se bo vrnil s »tečaja.« Te dni opravljajo sprejemne izpiti nek privatnik, ki je iz svoje prazne glave stresal zelo velike modrosti, pa ga ljudje, posebno oni, ki so odhajali na mejo, niso hoteli pravilno razumeti. Res težko v Idriji — pravim lučam! Kamalu bo poklican na sprejemni izpit tudi eden ravnatelj idrijskega hotela. Jaz bi dejal, da bi morali biti poklicani vsaj trije pa še kdo povrh.

Kar podvomil sem, če je mera že polna. Histro sem jo uvril čez novi vplav in se nisem utegnil ozreti niti po idrijskih zjalah (čeprav so me tako mikale, posebno nebeska matarica). Bal sem se, da bi še mimo poklicali na kak tečaj.

Kar podvomil sem, če je mera že polna. Histro sem jo uvril čez novi vplav in se nisem utegnil ozreti niti po idrijskih zjalah (čeprav so me tako mikale, posebno nebeska matarica). Bal sem se, da bi še mimo poklicali na kak tečaj.

16.10 Pojata barkovljanski in lonjski pevski zbor; 16.30 Prometna koncert; 18.30 Večerni koncert; 20.00 Iz operačega sveta. — **PONEDJELJEK, 30. XI.:** 11.00 Iz opere v operi; 11.30 Našim ženam; 14.30 S filmskega platna; 14.40 Znanje in okroglo narodne igra vaški kvintet; 17.45 Narodne pesmi iz Makedonije; 18.15 Zabavni pondeljkov večer; 22.00 Plesna glasba. — **TOREK, 1. XII.:** 14.30 Kulturni razgledi; 14.45 Slovenske narodne o zimskem času; 17.00 20 minut vas bo zabaval orkester Radia Zagreb; 17.40 Križem po Jugoslaviji v narodni pesmi; 18.15 Glasba iz filmov: Brodvaljite melodije — Veliki Caruso — Dame v helmelinu; 20.00 L. v. Beethoven: »Fidelio.« — **Sreda, 2. XII.:** 14.40 Pevski zbori po slov. narodne v priredbah; 17.30 Jugoslavija v narodni pesmi in plesu; 18.15 Glasba iz filmov: Radovljica — Radijski roman: I. Stone »Sla po življenju (VIII. nadaljevanje); 21.30 Kongert komornega zborja v orkestra glasbenih matice iz Trsta. — **CETRTEK, 3. XII.:** 14.30 Javna tribuna; 14.40 Veselo in okroglo igra vaški kvintet; 17.00 Hammond orgle v ritmu; 17.30 Z narodno pesmijo skozi svet; **PETEK, 4. XII.:** 13.45 Lahka in zabavna glasba; 14.30 Obzornik; 14.40 Pisani spored slovenskih narodnih; 18.15 Avstrijski zabavni orkestri igrajo pozabljenje popevke; 18.30 Blues, tango, foxtrot in swing; 21.00 Slušna igra: F. Lipah »Glavni dobitek; 22.00 Lahkilog nog naokrog — sodeljeta zabavna orkestra Radio Beograd in sekstet Spase Milutinovića.

Gospa Guličeva

(Nadaljevanje s 7. strani)

to jabolko je viselo zelo visoko na zati veji. Vida je ljubila svojo mati in bila ponosna nanjo.

»Mama, prosim, pokaži, kako da le si prisila s pisanjem spominov!«, jo je